Ἔτος Α΄. | Ἐκδίδεται τῇ 1/13 καὶ 15/27. ἑκάστου μηνός. | Ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 15/27 Ἰανουαρίου 1882 | Τιμὴ ἐτησία προπληρωμένη εἰς χρυσόν. Φράγκ. 40. Μάρκ. 32. Ρούβλ. 16. | Ἀρ. 18.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ὡραῖαι τοποθεσίαι ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Ζάκυνθος. — Ἀνταπόκρισις ἐξ Ἀθηνῶν. — Τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἐπιδαύρου εὑρεθέντα ἀγάλματα. — Τὸ ἄσμα τοῦ Χιαβάθα (συνέχεια). — Ἡ προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας. — Ὁ νέος σιδηρόδρομος τοῦ Ἁγ. Γοθάρδου. — Βυζαντιναὶ εἰκόνες. Ἀνδρόνικος Κομνηνός (συνέχεια). — Γνωμικά. — Αὐτόγραφα. — Πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. — Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις. — Ποιήσεις. — Διάφορα. — Γραμματοκιβώτιον τοῦ Ἑσπέρου.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ὡραῖαι τοποθεσίαι ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Ζάκυνθος. — Τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἐπιδαύρου εὑρεθέντα ἀγάλματα. — Ὁ νέος σιδηρόδρομος τοῦ Ἁγ. Γοθάρδου. — Ἡ προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας. (Εἰκὼν ἀλληγορική.) — Αὐτόγραφα.

ΩΡΑΙΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

ΩΡΑΙΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 273.)

Μεταξὺ τῶν ἑπτὰ "μαργαριτῶν" τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, ἡ νῆσος, ἥτις δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ τῶν μαργαριτῶν τούτων ὁ μονάρχης εἶναι ἡ Ζάκυνθος, τὸ "ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς", ὡς ὠνόμασαν αὐτὴν οἱ Βενετοί.

Καὶ πράγματι οὐδὲν ὡραιότεραν, οὐδὲν ποιητικώτερον τῆς νήσου, ὅπως παρουσιάζεται εἰς τὸν περιηγητήν. Παρὰ τὸν λιμένα μικρὰ πόλις, τόπον ἔχουσα Ἰταλικὸν, χαριεστάτη καὶ εὔθυμος μὲ τὰ ὑψηλὰ αὐτῆς κωδωνοστάσια, μὲ τοὺς συσκίους αὐτῆς κήπους, καὶ περιστεφομένη ὑπὸ ἀγρῶν καὶ ὑψωμάτων καταφύτων. Ὑπεράνω δὲ τῆς πόλεως εἰς ὕψος τριακοσίων περίπου μέτρων καὶ ἐν μέσῳ ἀνθοδέσμης φυσικῆς τὸ φρούριον μὲ τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰ ἀμυντικὰ αὐτοῦ ἔργα. Ἀναπαυτικὴ καὶ εὔσκιος λεωφόρος ἄγει ἀπὸ τῆς πόλεως πρὸς τὸ φρούριον τοῦτο, ὁπόθεν ἡ θέα εἶναι πλήρης μαγείας, μακρὰν ἐκτεινομένη ἔνθεν μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν, τὴν κυανῆν καὶ μειδιῶσαν, ἔνθεν δὲ πρὸς τὰς σοβαρὰς γραμὰς τῶν ὀρέων τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τοῦ Ταϋγέτου μέχρι τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἐνταῦθα ἵστατο ὁ ἐξόριστος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης πρὶν ἢ δράξῃ τὸ τυραννοκτόνον ὅπλον· ἐνταῦθα, ἀντικρύζων τὰ ὄρη τῆς πατρίδος του, ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του τὰ δεινὰ τῶν παιδικῶν του χρόνων καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς νεανικῆς του ἡλικίας, καὶ ὠνειρεύετο τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δόξαν· ἐνταῦθα τὸ ἀέτιον αὐτοῦ βλέμμα παρετήρει ἐν συγκινήσει τὸν ὁρίζοντα καὶ τὰ χείλη του ἐψιθύριζον τὸ ἱερὸν τῆς πατρίδος ὄνομα. Ἡ διαμονὴ τοῦ "Γέρου τοῦ Μωρέως" κατέστησε τὴν Ζάκυνθον σεβαστὴν εἰς πάντα Ἕλληνα, αἰσθανόμενον τῆς φιλοπατρίας τοὺς παλμούς.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν εἶναι ἡ νῆσος αὕτη πολύτιμος. Ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1772 ἐγεννήθη εἷς τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν τῆς Ἰταλίας, ὁ Οὔγος Φόσκολος, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ διετέλει ὑπάλληλος τῆς βενετικῆς δημοκρατίας· ἐν Ζακύνθῳ ἐγεννήθη καὶ ὁ παντὶ Ἕλληνι προσφιλὴς ποιητὴς Σολομός, ὁ ἐν τῷ ἀριστουργήματι αὐτοῦ ὑμνήσας τὴν Ἐλευθερίαν.

Τίς Ἕλλην δὲν γνωρίζει τοὺς ἀθανάτους τούτους στίχους τοῦ Σολομοῦ;

"Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
Καὶ ὡς πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, χαῖρε, Ἐλευθεριά!"

Ὁ ποιητὴς τῶν "Μνημάτων" καὶ ὁ ποιητὴς τῆς "Ἐλευθερίας", γεννηθέντες ἐνταῦθα, εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ποιητικῆς μεγαλοφυΐας τῶν δύο ἐθνῶν, τοῦ ἰταλικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἅτινα τοσαύτην ἔχουσι τὴν ὁμοιότητα. Ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, τῇ περιβαλλούσῃ τὴν Ζάκυνθον, περιΐπταται μέχρι σήμερον τὸ πνεῦμα τῶν δύο ἐξόχων ποιητῶν, ἐμπνέον τὰ ᾄσματα τῶν νέων ποιητῶν. Ἐξ ὅλων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ὁ λαὸς τῆς Ζακύνθου εἶναι ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔχων ἀνεπτυγμένον τὸ αἴσθημα τῆς μουσικῆς.

Ὅτι δὲ ἡ ὡραία αὕτη νῆσος ὑπὸ τὸν στίλβοντα αὐτῆς οὐρανὸν εἶναι καὶ εὔφορος, εἶναι φυσικὸν. Τὸ ἔλαιον, ὁ οἶνος, αἱ ὀπῶραι, τὰ ἄνθη εἶναι ἀμιμήτου καλλονῆς καὶ γεύσεως. Οἱ Ζακύνθιοι εἶναι λαὸς ἐργατικὸς, τὰ δὲ κτήματα καλλιεργοῦνται ἐπιμελῶς. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ Ζάκυνθος εἶναι μία λαμπρὰ γωνία τῆς γῆς, ἣν δικαίως καὶ ὁ Robert ὠνόμασε "τὴν χρυσῆν νῆσον", καὶ ὁ περιηγητὴς Spon "ἐπίγειον παράδεισον".

Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι παρίσταται ἀριστερᾷ μὲν ἡ πόλις μὲ τὴν θάλασσαν, δεξιᾷ δὲ τὸ φρούριον, ὑψούμενον ἐν μεσῷ πυκνῆς φυτείας.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Τῇ 3|15 Ἰανουαρίου 1882.

Πρό τινων ἡμερῶν ὑπεγράφη σύμβασις μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐν Πειραιεῖ πράκτορος ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν κ. Labosse, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν κ. Burnouf, περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου, ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Μονεμβασίας θὰ φθάσῃ, διήκων διὰ τῶν κυριωτέρων μερῶν τῆς Χερσονήσου, εἰς Πάτρας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥίον, ἔπειτα δὲ θὰ διαπεραιοῦται ἐπὶ γεφύρας εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν καὶ θὰ καταλήγῃ εἰς τὴν νέαν ὀροθετικὴν γραμμήν. Ὁ κ. Burnouf, ἄλλως ἀνὴρ διακεκριμένος ἐν τοῖς γράμμασι καὶ διευθύνας ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπαξίως τὴν ἐνταῦθα γαλλικὴν ἀρχαιολογικὴν σχολὴν, προέβη εἰς τὴν σύστασιν, ὡς λέγεται, ἑταιρείας παρεχούσης τὰ ἐχέγγυα πρὸς ἐκτέλεσιν σχεδίου ὠφελιμωτάτου, ἀλλ' ἅμα καὶ δαπανηροτάτου. Εὐχόμεθα νὰ μὴ μείνῃ καὶ ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ὡς τόσαι ἄλλαι, χάρτης ἄγραφος, ἀλλὰ νὰ δώσῃ πραγματικῶς ἐκτελουμένη νέαν ζωὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλην, δυναμένην οὕτω νὰ καταστῇ κέντρον διαμετακομιστικὸν τοῦ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπορίου.

Δυστυχῶς ἄλλη ἐπιχείρησις σπουδαία, ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρεία, ἧς τὴν σύστασιν διενεργεῖ ὁ κ. Σκουλούδης καὶ ἥτις ἔδραν προὔκειτο νὰ ἔχῃ τὴν Σύρον, κινδυνεύει σχεδὸν νὰ ναυαγήσῃ ἕνεκα τῆς ἀσυμφωνίας τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν τέως ὑφισταμένην ἑλληνικὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρείαν πρὸς τὸν κ. Σκουλούδην. Ἡ ἀσυμφωνία αὕτη σύγκειται κυρίως εἰς τὸ ἑξῆς· ἡ μὲν ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρεία ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον καταβολὴν τοῦ ὅλου ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου τῶν 40 ἑκατομ. φράγκων, ἅτινα ὑπεσχέθη ὁ κ. Σκουλούδης· οὗτος δὲ παρέχει αὐτῇ ἐπὶ μὲν τοῦ παρόντος 10 ἑκατομ. μόνον, κατόπιν δὲ ὅταν ἡ συνέλευσις τῶν μετόχων ἐγκρίνῃ ἕτερα 10 ἑκατομ. εἰς δὲ τοὺς μετόχους τῆς νέας ἑταιρείας πρέπει ν' ἀφεθῇ κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ κ. Σκουλούδη ὁ ὁρισμὸς τοῦ χρόνου καὶ τρόπου πρὸς ἔκδοσιν καὶ ἐγγραφὴν ὁλοκλήρου τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου. Τοιαύτη ἡ κυριωτάτη αἰτία ἐξ ἧς ἐπιβραδύνεται ἡ ἀποτελεσματικὴ συνένωσις τῶν δύο ἑταιρειῶν ἣν πάντες εὔχονται. Τὸ ζήτημα οὐ μόνον ἀνησυχεῖ δικαίως τοὺς Συριανοὺς, ἀλλὰ καὶ παρέχει ἀφορμὴν σκέψεων καὶ φόβων εἰς πάντας τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὴν ἀληθῆ παρ' ἡμῖν πρόοδον.

Ἐν ταῖς ἐφετειναῖς συνεδριάσεσι τῆς πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου συζητουμένου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἤδη ἀρξαμένου πανεπιστημιακοῦ ἔτους πολὺς ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτηρίου. Καὶ δικαίως. Τὸ Πανεπιστήμιον δαπανᾷ κατ' ἔτος πολλὰς χιλιάδας δραχμῶν πρὸς συντήρησιν καὶ πλουτισμὸν τῶν ἐθνικῶν τούτων συλλογῶν, ἀλλ' ἡ κατάστασις αὐτῶν δὲν εἶνε πάντοτε εὐχάριστος. Ἄλλαι μὲν ὀλίγον χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἄλλαι δὲ δὲν εἶνε ἀρκούντως γνωσταὶ, τέλος ἄλλαι μᾶλλον ὡς ἀποθῆκαι ἀντικειμένων ἢ ὡς ἐπιστημονικαὶ συλλογαὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν. Δὲν πρόκειται βεβαίως περὶ καταχρήσεων. Τοιαῦται τοὐλάχιστον δὲν ἠκούσθησαν, ὅσον γνωρίζομεν, ποτὲ περὶ τῶν ἀξιοτίμων διευθυντῶν τῶν συλλογῶν τούτων, οἵτινες ἐν τῇ παρ' ἡμῖν ἀνεπαρκείᾳ τῶν μέσων καὶ ἐν μέσῳ μυρίων δυσχερειῶν κατώρθωσαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ οἱονδήποτε σημεῖον, ἐν ᾧ εὑρίσκονται νῦν, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν πολλοῖς ἔλλειψίς τις ἀδικαιολόγητος, ἡ ἀπουσία καταλόγου χρησιμεύοντος εἴς τε τὴν ἐξέλεγξιν τῆς διαχειρήσεως καὶ εἰς τὸν ὁρισμὸν τῶν ὑπαρχόντων καὶ ὁδηγίαν περὶ τῶν ἀποκτηθησομένων. Ἀξιεπαίνως λοιπὸν φερομένη ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος ἀπεφάσισε τὴν ἐξέλεγξιν τῶν διαφόρων συλλογῶν· καὶ δὴ ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν φυτολογικῶν συλλογῶν δι' ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν καθηγητῶν κκ. Καραμήτσα. Ζωχιοῦ καὶ Λάκωνος. Εὑρέθησαν δ'ἐν αὐτῇ 32,841 δείγματα φυτῶν, ἤτοι 339 ὑπὲρ τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῇ ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθείσῃ λογοδοσίᾳ τοῦ πρυτάνεως τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1879—1880. Ὅτε δὲ τὸ πρῶτον συνέστη τὸ φυτολογικὸν μουσεῖον περιεῖχε μόνον 5,802 δείγματα. Ἐπλουτίσθη

δὲ ἡ συλλογὴ αὕτη διά τε τῶν ἀκαμάτων ἀγώνων τοῦ καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς κ. Θεόδ. Ὀρφανίδου καὶ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ βοτανικοῦ κήπου κ. Χελδράϊχ, ἀνδρῶν εἰς οὓς ἡ βοτανικὴ ἐπιστήμη χρεωστεῖ πολλὰ δι' ὅσα προσέθηκαν εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἑλληνικῆς Χλωρίδος, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Ὀρφανίδου. Οὕτω δὲ τὸ σημερινὸν φυτολογικὸν μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῶν ἐν αὐτῷ συλλογῶν ἀπεξηραμένων φυτῶν δύναται σπουδαίως νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ὀλίγους παρ' ἡμῖν περὶ τὴν βοτανικὴν ἀσχολουμένους. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἐξέλεγξις καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν τοῦ Πανεπιστημίου θὰ ἐπιδείξῃ ἀνάλογον πρόοδον καὶ θὰ παράσχῃ ἐπίσης ἀγαθὴν ἰδέαν περὶ τῶν διευθυνόντων αὐτάς.

Πρό τινων ἑβδομάδων ἤρξαντο αἱ ἐφετειναὶ συνεδριάσεις τοῦ ἐνταῦθα γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου, ὅπερ ἀπό τινων ἐτῶν ἐπαξίως διευθύνει ὁ σοφὸς ἄλλοτε καθηγητὰς τοῦ ἐν Στρασβούργῳ Πανεπιστημίου κ. Οὐλρῖκος Καῖλερ, ἀνὴρ διακριθεὶς μάλιστα ἐν ταῖς ἐπιγραφικαῖς μελέταις. Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐφετεινῶν συνεδριάσεων, τελουμένῃ, κατ' ἔθος ἐνιαύσιον, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μεγάλου ἀρχαιολόγου Βιγκελμάννου, ὁ διευθυντὴς ὡμίλησε μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν σαφηνείας καὶ γλαφυρότητος περὶ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ἐν τοῖς παλαιοτάτοις χρόνοις καὶ ἔδειξε τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ περαιτέρᾳ ἀναπτύξει καὶ διαπλάσει τῶν στοιχείων ἐκείνων τοῦ πολιτισμοῦ ἅτινα παρέλαβεν ἐκ τῶν κρατῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς βορείου Ἀφρικῆς. Ἤδη δὲ ἤρξαντο αἱ τακτικαὶ κατὰ δεκαπενθημερίαν συνεδριάσεις, καθ' ἃς ἀναπτύσσονται ἑκάστοτε διάφορα ἀρχαιολογικὰ θέματα ὑπὸ τοῦ κ. Καῖλερ, τῶν ἑταίρων τοῦ ἰνστιτούτου, τῶν ἐνταῦθα παρεπιδημούντων ἀλλοδαπῶν, ἰδίως Γερμανῶν, ἀρχαιολόγων καὶ ὑπό τινων ὀλίγων τῶν ἡμετέρων. Εἶνε δὲ λίαν ἐπαισθητὴ ἡ ἀπουσία αὕτη τῶν ἡμεδαπῶν ἀπὸ τῶν συνεδριάσεων τοῦ εἴπερ τι καὶ ἄλλο φιλελληνικωτάτου τούτου ἱδρύματος. Ἐν Ῥώμῃ, ἔνθα ὑφίσταται ἀπὸ πεντηκονταετίας ἤδη καὶ ἐπέκεινα, τὸ ἕτερον οὗτος εἰπεῖν ἀδελφὸν ἥμισυ τοῦ ἐπιστημονικοῦ τούτου καθιδρύματος, οἱ ἐγχώριοι ἀρχαιολόγοι φοιτῶσι συνεχῶς εἰς τὰς συνεδριάσεις καὶ ἀνακοινώσεις ποιοῦνται ἐν αὐταῖς καὶ ἐν ταῖς περιοδικαῖς δημοσιεύσεσι τοῦ Ἰνστιτούτου, συχνὰς πυκνὰς δὲ ἐκδίδουσι πραγματείας. Οὐχ οὕτως δὲ καὶ παρ' ἡμῖν, ἔνθα ἡ ἐγχώριος ἐπιστήμη εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἀντέταξε ψυχρότητα ἀδικαιολόγητον πρὸς τὴν μητέρα καὶ τροφὸν γερμανικὴν ἀρχαιολογίαν. Θὰ ὑπεγλυκαίνετο ἴσως τὸ ἄτοπον ἂν ὅμοιαι συνεδριάσεις ἢ δημοσιεύσεις ἐγίνοντο παρὰ τῇ ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῇ ἑταιρείᾳ· ἀλλ' αὕτη, καίπερ ἔχουσα ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ὀργανισμῷ αὐτῆς τὰ τοιαῦτα, ἄλλως συνᾴδοντα καὶ συντείνοντα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ἀπερροφήθη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν ἄλλων αὐτῆς σπουδαίων ἔργασιῶν καὶ παρῃμέλησε τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων ἔργων. Θὰ ἔλειπε δ' ἐντελῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης τμῆμα ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἂν μὴ ὑπῆρχον ἀκάματοί τινες ἀρχαιοδίφαι, ἑταῖροι τῆς ἑταιρείας ἢ μὴ, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς δημοσιεύοντες ἀρχαιολογικὰς διατριβὰς ἀξίας λόγου πολλοῦ ἐνίοτε. Ἀφ' οὗ λοιπὸν δὲν ὑπάρχει ἐγχώριον ἀντίζηλον, οὕτως εἰπεῖν, καθίδρυμα, διατὶ ἀπέχουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν τῶν συνεδριάσεων τοῦ γερμανικοῦ ἰνστιτούτου, ὅπου βεβαίως θὰ ἦσαν εὐπρόσδεκτοι καὶ τετιμημένοι; Ἡ ἄγνοια τῆς γερμανικῆς δὲν εἶνε βεβαίως ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἀπουσίας, ἐπειδὴ πάντες σχεδὸν οἱ παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογοῦντες ἐξεπαιδεύθησαν ἐν Γερμανίᾳ. Οὐδ' ἡ ἀκαταδεξία ἐπιτρέπεται βεβαίως ἀφ' οὗ οἱ κύριοι οὗτοι ἐδέχθησαν εὐχαρίστως τὸν τίτλον ἀντεπιστέλλοντος ἢ ἐπιτίμου μέλους ὃν ἐχορήγησεν αὐτοῖς τὸ ἐν Βερολίνῳ γενικὸν συνέδριον τῶν ἑταίρων τοῦ ἰνστιτούτου. Οὐδένα λοιπὸν βλέποντες λόγον τῆς τοιαύτης ἀποχῆς ἐλπίζομεν ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ διορθωθῇ ἐν τῷ μέλλοντι, ἵνα μὴ λείπωμεν τοὐλάχιστον ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν καθηκόντων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν τόπων ἔνθα δυνάμεθά τι νὰ διδαχθῶμεν, ὡς ἐλείψαμεν τελουμένης πρὸ τριετίας ἐν Ῥώμῃ τῆς πεντηκονταετίας καθιδρύματος, ὅπερ κυριώτατον σκοπὸν ἔχει τοῦτον τὸν ὑψηλὸν, τὴν μελέτην καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης.

Καλλίας.

ΤΑ ΕΝ ΤΩι ΘΕΑΤΡΩι ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΕΥΡΕΘΕΝΤΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ.

(Μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 277.)

Τὸ θέατρον ἦτο τὸ κατ' ἐξοχὴν οἰκοδόμημα τῶν ἀρχαίων, ἔνθα συχνάκις συνήργετο ὁ λαὸς, διότι ὄχι μόνον δραματικαὶ καὶ παντοῖαι παραστάσεις καὶ ἀγῶνες μονομάχων ἀλλὰ καὶ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ, περὶ τῶν τῆς πολιτείας βουλευομένων, ἐγίνοντο ἐν αὐτῷ. Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῷ ἐπιφανεῖ καὶ τιμίῳ τούτῳ χώρῳ καὶ ἀνδριάντες ἀνεγείροντο τῶν ποιητῶν καὶ ὑποκριτῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐξόχων ἀνδρῶν εὐεργετησάντων τὴν πολιτείαν καὶ τὸν δῆμον. Πλὴν τῶν τιμητικῶν δὲ τούτων ἀνδριάντων καὶ ἕτερα ἀγάλματα ὑπῆρχον ἐν τῷ θεάτρῳ, ἅτινα εἶχον σχέσιν πρὸς τὸ οἰκοδόμημα, τοὐτέστιν ἐχρησίμευον πρὸς κόσμον αὐτοῦ. Οὕτως αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι παραδίδουσιν ἡμῖν ὡσαύτως, ὅτι τὸ ὑποσκήνιον ἦτο κεκοσμημένον δι' ἀγαλμάτων καὶ κιόνων. Ταύτας δὲ τὰς τῶν ἀρχαίων μαρτυρίας ἐπεβεβαίωσαν αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενόμεναι ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεάτρῳ, αἵτινες ὄχι μόνον τὸ κάλλιστον καὶ ἐπισημότατον τῶν ἑλληνικῶν θεάτρων ἀπεκάλυψαν ἀλλὰ καὶ εὑρήματά τινα ἔφερον εἰς φῶς, οἷον βάσεις κοσμητικῶν καὶ τιμητικῶν ἀγαλμάτων (ὧν μία μετ' ἐπιγραφῆς) καὶ τρία ἀγάλματα τὰ ἐνταῦθα εἰκονιζόμενα, περὶ ὧν ἀρκετὰ ἀπέστειλα τῇ ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ κατὰ τὴν εὕρεσιν αὐτῶν. (Ἴδε τὰς ἐκθέσεις μου ἐν τῷ "Ἀθηναίῳ" Τόμ. Γ. σελ. 53—55. 59—68).

1. ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΑΣ.

Τῶν ἀγαλμάτων δὲ τούτων τὸ τῆς Ὑγιείας (εἰκὼν 1) εἶνε τὸ ἐπισημότατον καὶ εὑρέθη κείμενον ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐδάφους μεταξὺ τοῦ κύκλου τῆς ὀρχήστρας καὶ τῆς βάσεως τοῦ τοίχου τοῦ ὑποσκηνίου, ὅστις, ὡς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἀπεδείχθη, ἐκοσμεῖτο δι' ἡμικιόνων. Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὅτι ἐκοσμεῖτο καὶ δι' ἀγαλμάτων, μεταξὺ τῶν ἡμικιόνων βεβαίως ἱσταμένων, ἐξ ὧν προέρχεται καὶ τὸ προκείμενον. Ὅτι δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἰκονίζει τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ὑγιείαν, ἥτις ἐλατρεύετο πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος σὺν τῷ πατρὶ αὐτῆς, τοῦτο εἰκάζω ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἰκονίζει οὐδεμίαν τῶν γνωστῶν ἡμῖν μεγάλων θεῶν, ἐκόσμει δὲ τὸ θέατρον τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν ᾧ καὶ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ τούτου εὑρέθη. Καὶ ἐλατρεύετο μὲν καὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἠπιόνη· ἀλλ' ὑπὲρ τῆς Ὑγιείας μαρτυρεῖ ἡ παρθενικὴ μᾶλλον τοῦ ἀγάλματος μορφή.

Ἔχει δὲ ἡ θεὰ μέγεθος σχεδὸν φυσικὸν καὶ ἵσταται ἐν ἀπολύτῳ ἠρεμίᾳ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς καὶ φέρει παχέα σανδάλια καὶ πλούσιον ἱματισμὸν συνιστάμενον εἰς ποδήρη χειριδωτὸν χιτῶνα μετὰ διπλοΐδος καὶ ἱμάτιον. Ὁ χιτὼν βαίνει κατὰ μῆκος τοῦ σώματος ἠρέμα καταπίπτων ἐπὶ τῶν ποδῶν, ζωννύμενος δὲ περὶ τὴν ὀσφὺν κολποῦται κατερχόμενος μέχρις ὀλίγῳ ἄνω τοῦ γόνατος, ὡραίας σχηματίζων ἐνταῦθα ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν τὰς πτυχάς· ὑπὲρ τὸν κόλπον δὲ καταπίπτει ἡ διπλοῖς ἐπικαλύπτουσα τὸ ἀνώτερον τοῦ σώματος μέρος καὶ καταλείπουσα γυμνὸν τὸ ὑπὲρ τοὺς μαστοὺς μέρος τοῦ στήθους. Τὸ ὑπό τὸν κόλπον δὲ μέχρι τῶν ποδῶν καταπίπτον μέρος τοῦ χιτῶνος σχηματίζει παραλλήλους καὶ βαθείας, ἐπίπεδον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἐπιφάνειαν ἐχούσας πτυχάς, ἀναμιμνησκούσας ἡμᾶς ἀρχαϊκὰ ἔργα καὶ μάλιστα τὴν ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἱπποδάμειαν. Τὸ ἱμάτιον δὲ συνεπτυγμένον κατὰ τὸ μέσον περίπου καλύπτει τὸ ὄπισθεν ἀνώτερον τοῦ σώματος μέρος καὶ εἶνε ἐρριμένον ἐπὶ τῶν ὤμων κατερχόμενον οὕτω κατὰ τὰ πλάγια τοῦ σώματος καὶ ἐπικαλύπτον τοὺς βραχίονας μέχρι τοῦ μέσου τοῦ πήχεως, ὑπὸ τὸν ὁποῖον καταπίπτουσιν αἱ εὐρεῖαι τοῦ χιτῶνος χειρίδες, βαθείας καὶ μεγάλας σχηματίζουσαι ὑπ' αὐτὸν πτυχάς. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πτυχῶν

τούτων ὑπάρχει ὁμοιότης τις πρὸς τὴν καλουμένην Πρόκνην τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ πρός τινας τῶν κορῶν τοῦ Παρθενῶνος. Πρὸς τὰς τελευταίας μάλιστα ὁμοιάζει ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ὤμων ἐπίθεσιν τοῦ ἱματίου. Αἱ χεῖρες δὲ κάμπτονται κατὰ τὸν ἀγκῶνα ἀμβλεῖαν ἀποτελοῦσαι γωνίαν καὶ θὰ ἐκράτουν ἴσως ὄφιν καὶ δοχεῖον ἤ τι παραπλήσιον. Ἡ κόμη δὲ θὰ ἀπετέλει κόρυμβον, διότι οὐδὲν ἴχνος αὐτῆς σώζεται κατὰ τὰ νῶτα τῆς θεᾶς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐν γένει τοῦ ἔργου μορφή, ἥτις ἀναπολεῖ ἡμῖν πρὸς τούτοις τὰς Καρυάτιδας καὶ τὴν ἐν Μονάχῳ Εἰρήνην.

Τὴν ἐποχὴν δὲ τοῦ προκειμένου ἀγάλματος θέλοντες νὰ ὁρίσωμεν ὑψίστης ἀκμῆς τῆς τέχνης ἔχει καὶ πολὺ τὸ ἀρχαϊκὸν, δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἶνε νεώτερον τῶν χρόνων τοῦ Πολυκλείτου. Ἐκ τούτων δὲ κατάδηλον εἶνε ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ θεάτρου, Πολύκλειτος, ὁ κατ' ἐξοχὴν γλύπτης, αὐτὸς οὗτος ἐποίησεν ἢ τοὐλάχιστον ἐσχεδιογράφησε καὶ τὰ ἐπικοσμοῦντα τὸ οἰκοδόμημα ἀγάλματα. Ὁ πολὺς ὅμως τοῦ ἔργου ἀρχαϊσμὸς πείθει ἡμᾶς ὅτι ὁ Πολύκλειτος θὰ ἐποίησεν αὐτὸ πρὸ τῆς ὑψίστης ἀκμῆς καὶ τελειοποιήσεως αὐτοῦ, ἤτοι ἐν τῇ νεανικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ, διότι ἐκ τῶν δύο μεγάλων μαθητῶν τοῦ Ἀγελάδα μόνον ὁ Φειδίας ἐδύνατο νὰ ἀπαλλάξῃ ταχέως τὴν τέχνην παντὸς ἀρχαϊσμοῦ· ὁ Πολύκλειτος ὅμως, ὁ πελοποννήσιος Πολύκλειτος, ἔπρεπε νὰ μένῃ ὀλίγον πιστὸς

Εἰκ. 1. Εἰκ. 3. Εἰκ. 2.

ΤΑ ΕΝ ΤΩι ΘΕΑΤΡΩι ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΕΥΡΕΘΕΝΤΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ.

παρατηροῦμεν ἐν πρώτοις ὅτι τὸ μᾶλλον χαρακτηρίζον αὐτὸ εἶνε ἡ ἀπόλυτος ἠρεμία καὶ ἡ ἱερατικὴ οὕτως εἰπεῖν μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἠρεμίας ταύτης εἶνε ὅτι ἅπαντα τὰ τῆς μορφῆς συστατικὰ μέρη ἕλκονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου βάρους καὶ ἅπτονται ἀλλήλων. Σάρξ, χιτὼν, διπλοΐς, ἱμάτιον, χεῖρες, ταῦτα πάντα εὑρίσκονται ἐν ἐπαφῇ καὶ ἀποτελοῦσι μίαν μάζαν, καὶ ὅμως οὐδὲν τὸ παραβλάπτον τὸ ἕτερον ἀλλ' ἕκαστον ἔχει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ διαμόρφωσιν. Εἶνε δὲ ἔργον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καινοφανὲς καὶ ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ γνωστὰ ἡμῖν ἔργα τῆς πρώτης ἀκμῆς τῆς ἑλληνικῆς ἢ κάλλιον εἰπεῖν τῆς ἀττικῆς τέχνης, διότι ταύτην γνωρίζομεν ἱκανῶς. Τὸ ἡμέτερον εὕρημα ὡς ἐκ τῆς στάσεως καὶ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτοῦ ἔχει τι τὸ βαρὺ καὶ στερεῖται ἐντελῶς τῆς διακρινούσης τὰ ἀττικὰ ἔργα χάριτος, ἀντικαθιστῶν αὐτὴν δι' ἄκρας αὐστηρότητος. Ὁ τεχνίτης ἄρα αὐτοῦ ζητητέος οὐχὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἀλλ' ἐν τῇ χώρᾳ τῆς εὑρέσεως αὐτοῦ, ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐπειδὴ δὲ σὺν τοῖς γνωρίσμασιν ἔργων τῆς τῇ παραδόσει καὶ τῷ διδασκάλῳ του. Οὕτω τὸ ἡμέτερον εὕρημα ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τοῦ Ἀγελάδα εἰς τὸν μέγαν Πολύκλειτον, τὸν ποιητὴν τῆς Ἥρας καὶ τοῦ δορυφόρου, καὶ ἔχει τοιαύτην τινὰ πρὸς ἀμφοτέρους σχέσιν, οἵαν αἱ πρῶται madonne τοῦ Ῥαφαὴλ πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Perugino καὶ πρὸς τὸν ἐπιφανῆ καλλιτέχνην τοῦ Βατικανοῦ.

Ἵνα δὲ ἀναγνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν καλλιτεχνικὴν τοῦ ἡμετέρου ἀγάλματος ἀξίαν δέον ν' ἀναλογισθῶμεν ὅτι τοῦτο ἐκόσμει πάντως τὸ θέατρον, ὅ ἐστιν ὅτι ἦτο ἔργον ὑποτελὲς τῇ ἀρχιτεκτονικῇ. Ἐκ τούτου δ' ἐξηγεῖται ἡ ἐν γένει ἀρχιτεκτονική, οὕτως εἰπεῖν, μορφὴ αὐτοῦ καὶ ἰδίως αἱ ὑπὸ τὸν κόλπον τοῦ χιτῶνος, πτυχαί, ὧν αἱ μὲν εἶνε οἱονεὶ ῥαβδώσεις κιόνων αἱ δὲ τετραγωνικοὶ κανόνες. Εἴτε δὲ ἵστατο μεταξὺ τῶν ἡμικιόνων τοῦ ὑποσκηνίου εἴτε ἀλλαχοῦ που, ὁπωσδήποτε ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔκειτο μακρὰν τοῦ θεατοῦ, διότι ὅταν τις θεᾶται αὐτὸ μακρόθεν ἐκπλήσσεται τῇ ἀληθείᾳ ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ· ὁ πλούσιος

ἱματισμὸς καὶ αἱ εὐρεῖαι καὶ μεγάλαι πτυχαὶ παράγουσιν ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν φωτὸς καὶ ἐπιβάλλουσι σφόδρα τῷ θεατῇ.

Τοσαῦτα περὶ τοῦ ἀγάλματος τούτου, ἅτινα πέπεισμαι ὅτι ἀποτελοῦσι τὴν ἀσφαλεστάτην βάσιν πρὸς ὀρθὴν αὐτοῦ ἑρμηνείαν. Τότε δὲ μόνον αἴρονται οἱ ἐκτεθέντες ἰσχυρισμοί, ἐὰν καταδειχθῇ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε ἀρχαῖζον, ὅ ἐστιν ὅτι ἐποιήθη ἐν ῥωμαϊκοῖς χρόνοις κατὰ μίμησιν ἀρχαϊκοῦ ἑλληνικοῦ ἔργου. Γινώσκω δὲ καλῶς ἔτι ἐν τῷ παραδόξῳ καὶ πρωτοφανεῖ τούτῳ ἔργῳ δύναταί τις καὶ λόγους νὰ εὕρῃ πρὸς ὑποστήριξιν τούτου, οἷον τὸν πολὺν αὐτοῦ ἀρχαϊσμὸν, τὰς ὑπὲρ τὸ δέον βαθείας ἐνιαχοῦ δὲ καὶ κοίλας πτυχὰς τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τέλος ἀνικανότητά τινα τοῦ τεχνίτου ἐνιαχοῦ ἐν τῇ ἐκτελέσει. Οἱ λόγοι ὅμως οὗτοι δὲν εἶνε παντάπασι πειστικοὶ κατ' ἐμὲ ἀπέναντι τῆς ὅλης τοῦ ἔργου μορφῆς καὶ σώματος καὶ ἡ ὅλη μορφὴ ὑποδεικνύουσιν ἔργον τῶν καλῶν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης χρόνων· ἡ ἐργασία ὅμως ἡ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ μαρμάρου καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν πτυχῶν καταδεικνύουσιν ὅτι τὸ ἔργον ἐποιήθη ἐν ῥωμαϊκοῖς χρόνοις κατὰ μίμησιν ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου, τοῦ αὐτοῦ πρωτοτύπου, ἐξ οὗ προέρχεται καὶ τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ γνωστὸν ἄγαλμα τοῦ θεοῦ τούτου, ὅπερ ὅμως εἶνε ὑποδεέστερον τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἡμετέρου εὑρήματος.

---

3. ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΛΙΒΙΑΣ.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἄγαλμα ἔχει μέγεθος κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ ἔτι πλέον μικρότερον τοῦ φυσικοῦ καὶ, ὡς ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ καὶ

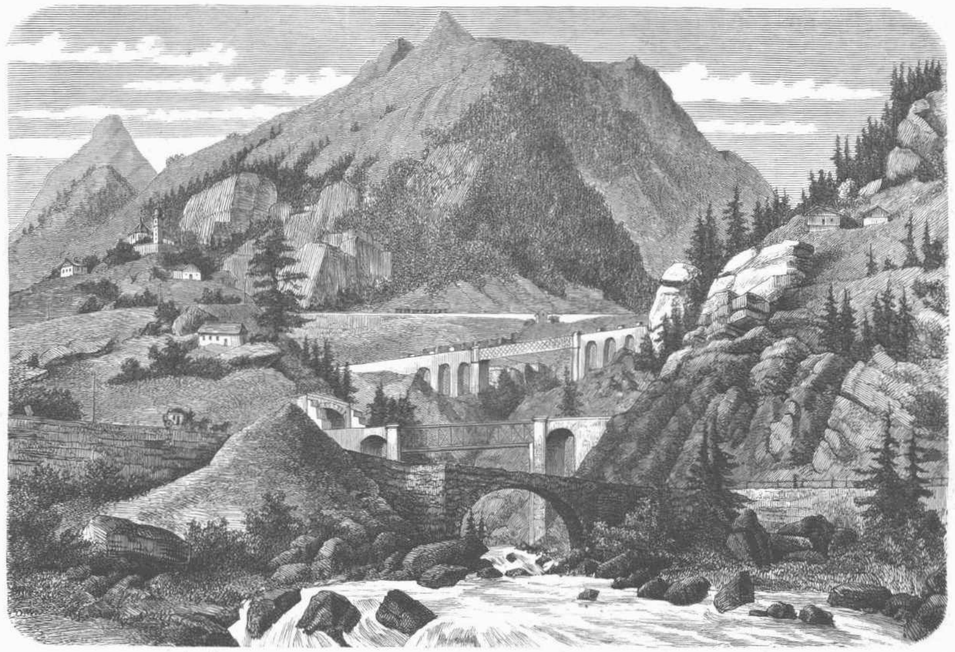

Ο ΝΕΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΓΟΘΑΡΔΟΥ.

ἐργασίας. Τὸ πολὺ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κατὰ σχεδιογράφημα τοῦ Πολυκλείτου ἐποιήθη τοῦτο ὑπὸ ὑποδεεστέρου τεχνίτου.

---

2. ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ.

Τὸ ἄγαλμα δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ (εἰκὼν 2) εὑρέθη ἀνατολικώτερον τοῦ τῆς Ὑγιείας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τῆς σκηνῆς πτέρυγα καὶ οὐχὶ ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐδάφους ἀλλ' ὀλίγον τι ὑψηλότερον κείμενον. Εἶνε δὲ πεποιημένον ἐκ πεντελησίου λίθου καὶ ἔχει μέγεθος σχεδὸν ὑπερφυσικόν. Ἡ κεφαλὴ ἦτο ἔνθετος· ὁ ἐλλείπων δὲ δεξιὸς βραχίων ἦτο γυμνὸς καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ ῥάβδου περὶ ἣν εἱλίσσετο ὄφις. Εἰκονίζεται δὲ ὁ θεὸς ἱστάμενος καὶ φέρει ἱμάτιον ὅπερ περιτυλίσσον στεῤῥῶς τὸ σῶμα καταλείπει γυμνὸν τὸ στῆθος καὶ τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ περιβάλλει τὸν ἐπὶ τοῦ γόμφου στηριζόμενον ἀριστερὸν, ὑφ' ὃν καὶ καταπίπτει πλουσίας σχηματίζων πτυχάς. Ἡ ἐν γένει δὲ διαμόρφωσις τῶν μελῶν τοῦ τῶν ἐνδρομίδων, ἃς φέρει, καταφαίνεται, εἰκονίζει ῥωμαίαν γυναῖκα, ἴσως τὴν Λιβίαν, ἅτε ἱκανὴν ὁμοιότητα ἔχον πρὸς τὸ ἐν Πομπηΐᾳ εὑρεθὲν ἄγαλμα τῆς αὐτοκρατείρας ταύτης. Εὑρέθη δὲ παρὰ τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον τοῦ οἰκοδομήματος τῆς σκηνῆς καὶ φαίνεται ὅτι θὰ ἐκόσμει τὸν τοῖχον τοῦτον, ἱστάμενον ἔν τινι κόγχῃ, ὡς δεικνύει μάλιστα τὸ μικρὸν αὐτοῦ μέγεθος. Καλλιτεχνικῶς δ' ἐξεταζόμενον μικρὰν ἔχει ἀξίαν καὶ εἶνε ἔργον μεταγενεστέρων ῥωμαϊκῶν χρόνων. Δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέηται τὸ ἄγαλμα τοῦτο πρὸς τὸ εὑρεθὲν ἐνεπίγραφον βάθρον ἀγάλματος τῆς Λιβίας (ἴδε "Ἀθήναιον" Γ. σελ. 18), διότι τὸ ἐπὶ τοῦ βάθρου τούτου ἱστάμενον ἄγαλμα ἦτο ὑπερμέγεθες.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Δεκέμβριον 1881.

Π. Καββαδίας.

ΤΟ ΆΣΜΑ ΤΟΥ ΧΙΑΒΑΘΑ.

(συνέχεια· ὅρα προηγ. τεύχος.)

Καὶ τὸ δένδρον ἀναπνέον
Τὸν ἀέρα τῆς πρωΐας
Ἐψεθύριζεν ἡσύχως·
"Χιαβάθα, τὸν μανδύαν
Λάβε τώρα τὸν λευκόν μου."

Καὶ εὐθὺς ὁ Χιαβάθας
Μὲ τὴν μάχαιραν χαράττει
Τὸν κορμὸν ἄνω τῆς ῥίζης,
Ἕως οὗ χυμὸς ἐκρέει,
Κἠ ἀπὸ τ' ἄνω πρὸς τὰ κάτω
Τὸν φλοιὸν τοῦ δένδρου σχίζει
Καὶ ἐκ τοῦ κορμοῦ ἐντέχνως
Τὸν φλοιὸν ἀποχωρίζει.

"Δός τοὺς κλόνους σου, ὦ κέδρε,
Τοὺς εὐκάμπτους κλόνους δός μοι,
Νὰ συσφίγξω, περιδέσω
Τὸ μικρὸν ἀκάτιόν μου."

Ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ κέδρου
Γοερὰ φωνὴ ἠκούσθη,
Φωνὴ θλίψεως καὶ τρόμου.
Κλίνας πλὴν τὴν κεφαλήν του
Ἐψιθύρισε κι' ὁ κέδρος·
"Λάβε τους, ὦ Χιαβάθα!
Κ' ἔκοψεν αὐτὸς τοὺς κλόνους
Καὶ τοὺς ἔπλεξεν ἐντέχνως,
Σχηματίσας δύο τόξα,
Δύο τόξα τεταμμένα.

"Δός τὰς ἶνάς σου, ὦ λάριξ,
Τὸ σκαφίδιον νὰ δέσω,
Νὰ μὴ εἰσχωρῇ τὸ ὕδωρ
Καὶ ποτὲ νὰ μὴ μὲ θρέχῃ."

Τρέμουσα ἡ λάριξ ὅλη
Ἐκινήθη καὶ ἐσείσθη,
Καὶ στενάξασα τῷ εἶπεν·
"Ὅλας μου τὰς ἶνας λάβε,
Ὅλας μου, ὦ Χιαβάθα!"
Καὶ ἀφῄρεσε τὰς ἶνας
Καὶ τὰς ἔπλεξεν ἐντέχνως
Περὶ τὸν φλοιὸν τοῦ δένδρου.

"Τώρα δός μοι σὺ, ἐλάτη,
Τὸν ὀπόν σου, τὴν ῥητίνην,
Τοὺς ἁρμοὺς νὰ ἐπιχρίσω,
Νὰ μὴ εἰσχωρῇ τὸ ὕδωρ
Καὶ ποτὲ νὰ μὴ μὲ θρέχῃ."

Καὶ ἡ σκυθρωπὴ ἐλάτη
Ἀνεστέναξε βαθέως,
Ὥστε ἔτριξαν οἱ κλάδοι,
Καὶ μετὰ δακρύων εἶπε·
"Λάβε, λάβε, Χιαβάθα,
Τὸν ὀπόν μου, τὴν ῥητίνην!"
Κ' ἔλαβεν ὁ Χιαβάθας
Τὰς σταγόνας τῆς ῥητίνης·
Τοὺς ἁρμοὺς δὲ ἐπιχρίσας
Ἐπεράτωσε τὴν λέμβον.

"Δός μοι τώρα σὺ, ἐχῖνε,
Δός μοι ὅλα σου τὰ κέντρα,
Περιδέραιον νὰ κάμω
Τῇ φιλτάτῃ μου καὶ ζώνην,
Κἠ ἄστρα, κόσμημα τοῦ στήθους."
Ὄπισθεν τοῦ δένδρου τότε
Νησταλέος ὁ ἐχῖνος
Ἐσφενδόνισεν ὡς βέλη
Τὰ λεπτὰ, ὀξέα κέντρα,
Ψιθυρίζων· "Χιαβάθα,
Ὅλα μου τὰ κέντρα λάβε!"

Κἠ οὗτος ἔλαβε τὰ κέντρα,
Τὰ μικρὰ καὶ λεῖα βέλη,
Καὶ μὲ ῥίζας καὶ μὲ κόκκους
Ἐχρωμάτισε ποικίλως.
Ἐν τῇ λέμβῳ δὲ τὰ πλέκει
Καὶ φορεῖ τὴν λεπτὴν ζώνην,
Καὶ ὡς κόσμημα τοῦ στήθους
Φαεινοὺς ἀστέρας δύο.

Οὕτω δὲ ὁ Χιαβάθας
Κατεσκεύασε τὴν λέμβον
Ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δάσους,
Εἰς τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην.
Περιεῖχε δὲ ἡ λέμβος
Καὶ τοῦ δάσους τὰ στοιχεῖα
Καὶ τοῦ δάσους τὴν μαγείαν·
Ἐλαφρότητα σημοῦσας.
Καὶ τὸ εὔκαμπτον τοῦ κέδρου,
Καὶ τῆς λάριχος τὸ λεῖον·
Κἠ εἰς τὸν ποταμὸν ἐπέτα
Ὡς πετᾷ ξανθὸν τὸ φύλλον,
Ὡς πετᾷ ἡ μαδωνία
Ἐν καιρῷ τοῦ φθινοπώρου.

Καὶ κωπία μὲν δὲν εἶχεν
Ὁ γενναῖος Χιαβάθας·
Ἐπειδὴ κωπίον ἦτο
Δι' αὐτὸν ἡ θέλησίς του,
Καὶ πηδάλιον ὁ νοῦς του.
Κἠ ἡ μικρά του λέμβος πλέει
Ὑπακούουσα προθύμως
Εἰς τὴν θέλησίν του μόνον.

Τότ' ἐκάλεσε τὸν φίλον,
Τὸν ἀνδρεῖον, μέγαν Κβάσην,
Καὶ τῷ εἶπεν· "Ἐλθὲ, φίλε,
Καὶ βοήθησέ με τώρα,
Τὸ νερὸν νὰ καθαρίσω
Ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων,
Ἀπὸ ἄμμον, κι' ἀπὸ ῥίζας."

Καὶ ταχὺς ὁ πιστὸς Κβάσης
Ὡς ὁ κάστωρ εἰς τὸ ὕδωρ
Εἰσπηδᾷ μὲ προθυμίαν,
Καὶ τὸ ὕδωρ καθαρίζει,
Τοὺς κορμοὺς παραμερίζει,
Τὴν μὲν ἄμμον μὲ τὰς χεῖρας,
Τὰς δὲ ῥίζας μὲ τοὺς πόδας.

Οὕτω δὲ ὁ Χιαβάθας
Ἔπλευσε τὸν Τακαμέναν
Διὰ ἐλιγμῶν παντοίων.
Καὶ ὁ Κβάσης ἐκολύμβα
Ὅπου ἦν βαθὺ τὸ ῥεῦμα,
Καὶ ἐβάδιζε μὲ θάρρος
Ὅπου ἦν ῥηχὸν τὸ ὕδωρ.

Οὕτως ἔπλευσαν οἱ δύο
Διὰ μέσου νησιδίων,
Καθαρίζοντες τὴν κοίτην
Τοῦ μεγάλου Τακαμένα,
Καὶ τὸν πλοῦν ἐλευθεροῦντες
Ἐκ τῶν προσκομμάτων ὅλων·
Οὕτω δ' ἤνοιξαν τὸν δρόμον
Εἰς τὰ πλήθη, δρόμον μέγαν
Ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων
Μέχρι τῆς θαλάσσης κάτω.

8.

Η ΑΛΙΕΙΑ ΤΟΥ ΧΙΑΒΑΘΑ.

Εἰς τὰ ὕδατα τὰ λεῖα
Τῆς ἐκτεταμένης λίμνης
Ἔπλεεν ὁ Χιαβάθας
Μόνος τώρα ἐν τῇ λέμβῳ,
Μὲ τὸ ἄγκιστρον εἰς χεῖρας
Τὸ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τοῦ κέδρου,
Μὲ σκοπὸν νὰ ἀγκιστρίσῃ
Ἔλλοπα, τὸν παμμεγέθη
Τῶν ἰχθύων ἡγεμόνα.

Εἰς τ' ἀπώτατα δὲ βάθη
Τῶν διαφανῶν ὑδάτων
Παρετήρει τοὺς ἰχθύας·
Τὸν ταχὺν, ξανθόχρουν τρώκτην,
Ὅστις ὡς ἀκτὶς ἡλίου
Ἐκολύμβα εἰς τὸ ὕδωρ,
Καὶ τὸν πάγουρον ἐπίσης,
Ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἄμμον
Ὡς ἀράχνη ἐξηπλοῦτο.

Εἰς τῆς λέμβου του τὴν πρύμνην
Ἵστατο ὁ Χιαβάθας
Μὲ τὸ ἄγκιστρον εἰς χεῖρας.
Ὁ ἀὴρ δὲ τῆς πρωΐας
Ἔπαιζε μὲ τὰ πτερά του.
Σκίουρος αὐτοῦ πλησίον
Μὲ οὐρὰν ἀνυψωμένην
Ἵστατο μικρὸς, χαρίεις·
Ἡ πνοὴ δὲ τῆς πρωΐας
Ἔπαιζε μὲ τὴν οὐράν του
Ὡς μὲ χλόην πεδιάδος.

Ἐπὶ τοῦ λευκοῦ πυθμένος
Ἔπλεεν ὁ μέγας ἔλλοψ,
Τῶν ἰχθύων ὁ μονάρχης.
Μὲ τὰ βράγχια τὸ τέρας
Ἀνετίνασσε τὸ ὕδωρ,
Μὲ τὸ πτέρωμα τὴν ἄμμον
Καὶ μὲ τὴν οὐρὰν ἐκτύπα.

Πλήρη εἶχε πανοπλίαν,
Ἑκατέρωθεν ἀσπίδα,
Καὶ τὰς ὀστεΐνους πλάκας
Εἰς τὸ μέτωπον καὶ νῶτα,
Κ' ἐπ' αὐτῶν ὀξέα κέντρα.
Ἦτο κ' ἐζωγραφισμένος
Μὲ τὸ χρῶμα τοῦ πολέμου,
Μὲ γραμμὰς φαιάς, κοκκίνους,
Καὶ μὲ μελανὰς κηλίδας.
Οὕτως ἔκειτο, τὴν ἄμμον
Μὲ τὸ πτέρωμά του πλήττων,
Ὅτε ἐν τῷ ἀκατίῳ
Ἔφθασεν ὁ Χιαβάθας
Μὲ τὸ ἄγκιστρον ἐκ κέδρου.

"Ἅρπασον τὸ δόλωμά σου!"
Τῷ φωνάζει πρὸς τὰ βάθη
Εὔτολμος ὁ Χιαβάθας.
"Ἔξελθε ἐκ τῶν ὑδάτων
Ἵνα μετρηθῇς μαζύ μου!"
Καὶ τὸ ἄγκιστρον του ῥίπτει
Εἰς τὸ καθαρὸν τὸ ὕδωρ.
Ἀλλὰ μάτην περιμένει
Τὴν ἀπάντησιν, καὶ πάλιν
Δυνατώτερον φωνάζει·
"Ἐλθὲ, ἄρχων τῶν ἰχθύων,
Ἅρπασον τὸν δόλωμά σου!"

Πλὴν ὁ ἔλλοψ ἡσυχάζει.
Τὴν οὐράν του μόνον σείει,
Βλέπει πρὸς τὸν Χιαβάθαν,
Ὡς περιφρονῶν τοὺς λόγους
Καὶ τοὺς χλευασμοὺς τοῦ νέου·
Ἕως ὅτου ἀπαυδήσας,
Λέγει πρὸς τὸν λύκον. "Λάβε
Σὺ τὸ δόλωμα τοῦ νέου,
Καὶ τὸ ἄγκιστρόν του κόψε."

Καὶ τὸ ἄγκιστρον ἠσθάνθη
Ἐνταθὲν ὁ Χιαβάθας·
Σύρει τότε, καὶ ἐσείσθη
Ὅλ' ἡ λέμβος καὶ ὠρθώθη
Ὡς κορμὸς εἰς ὕδωρ πλέων·
Καὶ ὁ σκίουρος τρομάζει
Καὶ πηδᾷ ἐπὶ τῆς πρώρης.

Μὲ πικρὰν ὁ Χιαβάθας
Εἰρωνείαν ἀτενίζει
Τὸν ἰχθὺν καὶ τῷ φωνάζει·
"Ἐντροπή σου! Ἐντροπή σου!
Σὺ δὲν εἶσαι εἰμὴ λύκος·
Ὁ ἰχθὺς δὲν εἶσαι, ὄχι,
Ὃν ζητῶ, δὲν εἶσ' ὁ ἄρχων
Τῶν ἰσχυόντων σὺ, ὁ ἔλλοψ."

Εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης
Ὁ ἰχθὺς ἀσπαίρων πίπτει.
Καὶ ὁ ἔλλοψ λέγει τότε
Πρὸς τὸν μέγαν ἀττακέα,
Τὸν ἰχθὺν τὸν φωτοβόλον·
"Ἅρπασον τὸ δόλωμά του,
Κόψε τὸ σχοινίον κόψε
Τοῦ προπέτου ἁλιέως!"

Στίλβων καὶ βραδέως ἕρπων
Ὡς ἐν ὕδατ' ἡ σελήνη,
Ἀνεγείρεται τὸ τέρας,
Καὶ τὸ ἄγκιστρον ἁρπάζον
Μὲ τὴν δύναμίν του ὅλην
Περιστρέφεται θιαίως,
Ὥστε στρέφεται κι' ἡ λέμβος,
Καὶ τὸ κῦμα ἐξογκοῦται,
Καὶ τοῦ ὕδατος οἱ κύκλοι
Πλήττουσι μακρὰν τὴν ὄχθην,
Καὶ οἱ κάλαμοι κι' οἱ κρῖνοι
Κυματίζουν καὶ κινοῦνται·

Μόλις πλὴν ὁ Χιαβάθας
Ἀνυψούμενον τὸν δίσκον
Τοῦ λευκοῦ ἰχθύος βλέπει,
Καὶ μὲ εἰρωνείαν πάλιν
Ἀνακράζει· "Ἐντροπή σου!
Δὲν σὲ θέλω· σὺ δὲν εἶσαι
Ὁ ἰχθὺς, ὃν ἐγὼ θέλω
Κἠ ὃν ζητῶ, δὲν εἶσ' ὁ ἄρχων
Τῶν ἰχθύων σὺ, ὁ ἔλλοψ."

Ἐβυθίσθη εἰς τὸ ὕδωρ
Καὶ ὁ ἀττακεὺς ἀμέσως.
Κἠ ἤκουσεν ὁ ἔλλοψ πάλιν
Τὴν φωνὴν τοῦ Χιαβάθα
Πλήρη κόμπου κι' εἰρωνείας
Ἀντηχοῦσαν εἰς τὰ βάθη.

Τότ' ἐγείρεται λυσσώδης
Ἐκ τῆς ἄμμου τοῦ πυθμένος·
Ἀπὸ τὸν θυμόν του τρέμει
Κ' αἱ ἀσπίδες του κροτοῦσιν·
Ἄγριος ὑψοῦται αἴφνης
Καὶ ὡς ἀστραπὴ φρικώδης,
Καὶ μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα
Καταπίνει καὶ τὴν λέμβον
Καὶ ὁμοῦ τὸν Χιαβάθαν. —

Εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ θηρίου
Τὰ ζοφώδη ἐβυθίσθη
Ὁ πτωχὸς ὁ Χιαβάθας,
Ὡς βυθίζεται τοῦ δένδρου
Ὁ κορμὸς εἰς τοῦ χειμάῤῥου
Τοῦ ὁρμητικοῦ τὸ ῥεῦμα·
Εἰς τὰ σκότη βυθισμένος,
Ἔντρομος ὁ Χιαβάθας
Ἔμενε κ' ἐκπεπληγμένος,
Μέχρις οὗ ἐντὸς τοῦ σκότους
Ἤκουσε παλμοὺς καρδίας.

Πλήρης λύσσης καὶ μανίας
Μὲ τὸν γρόνθον αὐτοῦ πλήττει
Τοῦ ἰχθύος τὴν καρδίαν,
Καὶ αἰσθάνεται ἀμέσως
Πῶς ὁ ἄρχων τῶν ἰχθύων
Τρέμει ὅλος καὶ ἀσπαίρει,
Καὶ περὶ αὐτὸν ἀκούει
Πῶς τὸ ὕδωρ κυματίζει
Εἰς τοῦ τέρατος τὸν πόνον.

Ὁδηγεῖ ὁ Χιαβάθας
Τὸ ἀκάτιόν του τότε
Μὲ περίσκεψιν μεγάλην,
Μ' ἑλιγμοὺς ἐπιτηδείους,
Ὅπως μὴ ἀπὸ τὸ στόμα
Τοῦ θηρίου περιπέσῃ
Εἰς τοῦ ῥεύματος τὴν δίνην.
Καὶ ὁ σκίουρος εὐθύμως
Ἐφλυάρει καὶ ἐπήδα,
Βοηθῶν τὸν Χιαβάθαν
Εἰς τὸ δυσχερές του ἔργον.

Καὶ ὁ Χιαβάθας εἶπεν·
"Ὦ πιστέ, καλέ μου φίλε,
Μ' ἐβοήθησες γενναίως·
Δέχθητι τοῦ Χιαβάθα
Τὰς θερμὰς εὐχαριστίας.
Κι' εἰς ἀνταμοιβὴν σου λάβε
Τόνομα, ὅπερ σοὶ δίδω·
Ἀπὸ τοῦδε τὰ παιδία
Ἀδιδαῦμον νὰ σὲ λέγουν,
"Τὴν οὐρὰν τὴν αἰθερίαν."

Ἐν τῷ ὕδατι ὁ ἔλλοψ
Μὲ σπασμοὺς ἀνετινάχθη,
Κι' εἶτα πάλιν ἐνεκρώθη·
Καὶ τὸ κῦμα πρὸς τὴν ὄχθην
Ἀπωθεῖ τὸ μέγα τέρας.
Ἤκουσεν ὁ Χιαβάθας
Τὴν φρικτὴν του ἀγωνίαν.
Καὶ ὁ ἄρχων τῶν ἰχθύων
Νεκρὸς ἔκειτο καὶ ἄπνους. —
Ἤκουσε κατόπιν κρότον
Ὡς πτερύγων σειομένων,
Ἤκουσε φωνὰς τραχείας
Ὡς ὀρνέων ἐριζόντων,
Κ' ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ ἰχθύος
Εἶδε τύμματα τῶν γλάρων,
Ἤκουσε καὶ τὴν φωνήν των·
"Αἴ! ἰδοὺ ὁ Χιαβάθας!
Αἴ! ἰδοὺ ὁ ἀδελφός μας!"

Κ' ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ ἰχθύος
Ἔκραξεν ὁ Χιαβάθας·
"Γλάροι, φίλοι, ἀδελφοί μου!
Ἐγὼ ἔκτεινα τὸ τέρας.
Μὲ τοὺς ὄνυχάς σας τώρα
Ἑτοιμάσατέ μοι δρόμον,
Ἐκ τῆς μαύρης φυλακῆς μου
Νὰ ἐξέλθω, καὶ ὁ κόσμος
Θὰ ὑμνῇ τὴν πρᾶξιν ταύτην,
Ὀνομάζων ὑμᾶς γλάρους,
Ἐκβορεῖς καὶ εὐεργέτας."

Καὶ οἱ ἄγριοι οἱ γλάροι
Μὲ τοὺς πόδας, μὲ τὸ ῥάμφος
Ἤνοιξαν ὁπὰς εὐρείας
Εἰς τοῦ ἔλλοπος τὸ σῶμα.
Οὕτω δὲ ὁ Χιαβάθας
Ἐκ τῆς φυλακῆς ἐσώθη
Τῆς μελαίνης καὶ φρικώδους
Ἐν τοῖς σαλάγχνοις τοῦ θηρίου,
Κι' ἀπηλλάγη τοῦ κινδύνου
Εἰς τὰ κύματα τῆς λίμνης
Νὰ πνιγῇ τὰ παγωμένα. —

Παρὰ τὴν μικρὰν καλύβην
Εἰς τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην
Ἵστατο ὁ Χιαβάθας
Κ' ἔλεγε πρὸς τὴν Νοκόμην,
Τὴν καλὴν καὶ φίλην γραῖαν,
Μὲ τὴν χεῖρά του δεικνύων
Τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο τέρας,
Τὸ ὁποῖον ἀδηφάγως
Κατεσπάραττον οἱ γλάροι·

"Ἐγὼ εἶμαι ὁ φονεύσας
Τῶν ἰχθύων τὸν μονάρχην·
Ἰδ' ἐκεῖ οἱ φίλοι γλάροι
Πῶς σπαράττουσι τὸ σῶμα
Τὸ ἀπαίσιόν του σῶμα.
Ἄφησέ τους, ὦ Νοκόμη·
Αὐτοὶ μ' ἔσωσαν κ' ἐξῆλθον
Ἀβλαβῆς ἐκ τοῦ κινδύνου·
Ἄφησέ τους νὰ χορτάσουν,
Καὶ φαγόντες κατὰ κόρον
Ν' ἀποκόψουν καὶ μερίδας
Πρὸς τροφὴν τῶν νεοσσῶν των·
Φέρε λέβητας καὶ χύτρας,
Νὰ φυλάξωμεν κατόπιν
Διὰ τὸν χιμῶνα λίπος.

Κ' ἐπερίμενεν ἡ γραῖα
Ἕως ὅτου ἡ σελήνη
Ἀνυψώθη φωτοβόλος,
Ἕως ὅτου ὅλ' οἱ γλάροι
Ἐκορέσθησαν ἀρκούντως,
Καὶ μὲ θόρυβον ἀπῆλθον
Πρὸς τὰ ἕλη, πρὸς τὰς νήσους,
Πρὸς τὰς φίλας φωλεάς των.

Ἐκοιμήθ' ὁ Χιαβάθας,
Καὶ ἡ φίλεργος Νοκόμη
Ἐπορεύθη εἰς τὸ ἔργον,
Καὶ εἰργάσθη ἕως ὅτου
Τὴν σελήνην διεδέχθη
Τῆς ἡμέρας ὁ πλανήτης,
Καὶ οἱ γλάροι ἐπανῆλθον
Ἀπὸ τὴν ἐλώδη ὄχθην
Πρὸς δευτέραν εὐωχίαν.

Κι' ἡ Νοκόμη καὶ οἱ γλάροι
Τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας
Ἐκ τοῦ κρέατος ἀπέσπων
Τοῦ λιπώδους τὰς μερίδας,
Ἕως ὅτου ὀστᾶ μόνον
Ἐκειντο ἐπὶ τῆς ὄχθης,
Καὶ δὲν ἦλθον γλάροι πλέον,
Καὶ δὲν ὑπελείφθη ἄλλο
Ἢ ὁ σκελετὸς καὶ μόνος.

9.

Ο ΧΙΑΒΑΘΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΝΟΝ ΠΤΕΡΟΝ.

Εἰς τὴν ὄχθην ἡ Νοκόμη
Ἡ καλὴ ἵστατο γραῖα,
Καὶ ἐδείκνυε τὴν δύσιν
Εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην,
Πρὸς τὰ νέφη τῆς ἑσπέρας.
Καὶ ὁ ἥλιος φλογώδης
Ἐχρωμάτιζε τὴν δύσιν
Μὲ ἀκτῖνας διαπύρους,
Ὡς ἐν μάχῃ ὅταν φεύγῃ
Ὁ στρατὸς αἱματωμένος·
Ἡ γλυκεῖα δὲ σελήνη,
Τῆς νυκτὸς τὸ λάμπον ἄστρον,
Ἀπ' ἀνατολῶν ἐφάνη,
Τὰ αἱματωμένα ἴχνη
Τοῦ φωτὸς ἀκολουθοῦσα.

(ἀκολουθεῖ.)

Η ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ. (Εἰκὼν ἀλληγορικὴ Ἰακώβου Ῥίζου.)

Η ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

(Εἰκὼν ἀλληγορική, ὅρα σελ. 280 καὶ 281.)

Τὸ συμβὰν, ὅπερ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος θέλει καταστήσει τὸ ἔτος 1881 εἰς ἀεὶ ἀξιομνημόνευτον, εἶναι ἡ προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος. Τὸ συμβὰν τοῦτο, τὸ καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν πλείστην ἔχον τὴν σημασίαν, ἐπροσωποποίησε παρακληθεὶς ὁ ἐν Παρισίοις διαμένων διακεκριμένος καὶ γνωστὸς Ἕλλην ζωγράφος, κ. Ἰάκωβος Ρίζος, διὰ τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνος, ἣν μετ' ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ δημοσιεύομεν διὰ τοῦ σημερινοῦ τεύχους τοῦ Ἑσπέρου.

Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ παρίσταται ἡ Ἑλλὰς ὑποδεχομένη ἀφ' ἑνὸς τὴν Θεσσαλίαν ἐλευθέραν καὶ γηθομένην, βλέπουσα δὲ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν κατακειμένην ἔτι Ἤπειρον, τὴν περίλυπον καὶ δούλην. Ὄπισθεν τῆς Ἑλλάδος ἵπταται ὡς πνεῦμα ἐναέριον ἡ προσωποποίησις τοῦ Ἐθνισμοῦ, νέος πολεμιστὴς, φορῶν τὴν περικεφαλαίαν καὶ κρατῶν διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ξίφος διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὴν ἐθνικὴν σημαίαν, τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐλευθερίας. Τὰ μέλανα νέφη, τὰ καλύπτοντα μέρος τοῦ ὁρίζοντος παριστάνουσι τῶν παρελθόντων χρόνων τὰ δεινὰ, ὑποχωροῦντα βαθμηδὸν εἰς τὴν ζωηρὰν καὶ ἀκτινοβόλον τοῦ μέλλοντος λάμψιν. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἑλλάδος, τῷ προεξάρχοντι ἐν τῇ συνθέσει, ἀπεικονίζεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, τὰ δύο ἀντίθετα αἰσθήματα, ἡ μὲν χαρὰ ἐπὶ τῇ προσελεύσει τῆς ἐλευθέρας θυγατρὸς, ἡ δὲ λύπη ἐπὶ τῇ ταλαιπωρίᾳ τῆς ἑτέρας θυγατρὸς δούλης ἔτι.

Μόνον Ἕλλην καλλιτέχνης, βαθέως περικλείων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ αἴσθημα τῆς πατρίδος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου ἐμπνεόμενος, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ παραστήσῃ, ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ τοιαύτην σύνθεσιν.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΟΘΑΡΔΟΥ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 277.)

Διὰ τοῦ προλαβόντος τεύχους ἀνηγγείλομεν τὴν ἐγκαίνισιν τῆς σπουδαίας ταύτης ὑπογείου ὁδοῦ, τῆς τὴν Γερμανίαν μετὰ τῆς Ἰταλίας συνδεούσης. Ἐπανερχόμενοι σήμερον εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο παραθέτομεν εἰκόνα παριστάνουσαν μέρος μικρὸν τῶν τεχνικῶν ἔργων, τῶν ἀποτελούντων τὸ μέγα τοῦτο τοῦ 19ου αἰῶνος θαῦμα.

Ὁ ὁδοιπόρος, ὁ ἐπιβαίνων τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμαξοστοιχίας, ὅπως ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν μεταβῇ ἀπὸ τῶν ἀγρίων καὶ χιονοσκεπῶν τῆς ἄρκτου χωρῶν εἰς τὰς μειδιώσας καὶ εὐηλίους τῆς Ἰταλίας πεδιάδας διέρχεται διὰ χώρας, ἧς αἱ φυσικαὶ καλλοναὶ εἶναι ὄντως ἀξιοθαύμαστοι. Ἡ γραμμὴ προσεγγίζουσα εἰς διάφορα μικρὰ χωρία τῆς Ἑλβετίας καὶ εἰς διαφόρους κωμοπόλεις, εἰσέρχεται παρὰ τὸ χωρίον Göschenen ἐντὸς τῆς μεγάλης ὑπογείου στοᾶς, ἣν ἡ ἁμαξοστοιχία διανύει ἐν διαστήματι 35 λεπτῶν τῆς ὥρας, καὶ καταλήγει εἰς τὸ χωρίον Ἀϊρόλον κείμενον εἰς τὰς μεσημβρινὰς τῶν Ἄλπεων ὑπωρείας. Ἐντεῦθεν δὲ, ἀφ' οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ ὅλη γραμμὴ ἡ μετάβασις ἔσεται κατ' εὐθεῖαν διὰ τῆς Βελλινζόνης, τοῦ Λουγάνου καὶ τοῦ Κόμου εἰς Μεδιόλανα. Διερχόμενός τις τὴν γραμμὴν ταύτην μὲ τὴν καταπληκτικὴν τοῦ σιδηροδρόμου ταχύτητα δὲν φαντάζεται ὁπόσαι δυσκολίαι ἐδέησε νὰ ὑπερνικηθῶσιν, ὁπόσα ἔξοδα ἐδέησε νὰ καταβληθῶσιν πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ δυσχεροῦς τούτου ἔργου. Διαβαίνων ἐν τῇ ἀναπαυτικῇ ἁμάξῃ τὰς γιγαντιαίας γεφύρας, τὰς ἐπικρεμαμένας ἐπὶ κρημνῶν καὶ φαράγγων, κάτωθεν τῶν ὁποίων κροτοῦσιν χείμαρροι ὁρμητικοὶ, βλέπων δὲ ἄνωθεν τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῶν ἀποτόμων ὀρέων, εἰσερχόμενος μετ' ὀλίγον ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν στοῶν, τῶν λελαξευμένων ἐν τῷ σκληρῷ βράχῳ, νομίζει ὅτι διὰ μαγικῆς τινος ῥάβδου μεταφέρεται αἴφνης ἐν μέσῳ γαληνιαίας καὶ γελώσης φύσεως, ἐν μέσῳ τῆς ὡραίας Ἰταλίας.

Ἡ ἡμετέρα εἰκὼν παριστᾷ, ὡς εἴπομεν, μέρος μόνον τῶν ἔργων, δηλαδὴ τὴν μεγάλην καμπύλην, ἣν σχηματίζει ἡ ὁδὸς ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπόγειον στοάν. Ἀριστερᾷ φαίνεται μέρος τῆς ὡραίας ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, δι' ἧς μέχρι τοῦδε ἐξετελεῖτο ἡ διάβασις τοῦ γίγαντος τούτου τῶν Ἑλβετικῶν ὀρέων· εἰς τὸ βάθος παρουσιάζεται ἡμῖν ἐν θέσει μαγευτικῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ χωρίου Βάσσεν ὅθεν δύναταί τις νὰ ἐπιβλέπῃ ὅλην τὴν ὁδόν. Ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ παρόντος ἔτους ἡ ὅλη γραμμὴ θέλει εἶσθαι ἀποπερατωμένη καὶ δὲν θὰ λείψῃ νὰ ἑλκύσῃ πλῆθος ἄπειρον περιέργων περιηγητῶν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΚ ΤΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Ο ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

(συνέχεια· ὅρα προηγούμ. ἀριθμ.)

— Ἰδοὺ, ἀνέκραξαν, ἐξ οὐρανοῦ μᾶς ἔρχεται ὁ ἵππος οὗτος. Ἀνάβηθι, βασιλεῦ, ἐπ' αὐτοῦ καὶ πορεύθητι πρὸς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου εἶναι ἡ μέλλουσα κατοικία σου.

Καὶ ἀνέβη ὁ Ἰσαὰκ ἐπὶ τοῦ σφριγῶντος ἵππου καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀλαλάζοντος ὄχλου διηυθύνθη πρὸς τὰ ἐν Βλαχέρναις ἀνάκτορα αὐτοκράτωρ ἐστεμμένος τοῦ Βυζαντίου. —

Ὁ φόνος τοῦ πιστοῦ του ὀπαδοῦ εἶχε καταταράξει τὸν Ἀνδρόνικον. Δὲν ἀπέδειξε μὲν τὴν ταραχήν του ταύτην ὅτε τῷ ἀνηγγέλθη τὸ αἱματηρὸν συμβὰν, οὐδ' ἔκλαυσε τὸν ἀφωσιωμένον αὐτοῦ ὑπηρέτην· ἀλλ' ἐνδομύχως ᾐσθάνετο τὸν τρόμον ἐκεῖνον, ὃν αἰσθάνεται πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ προσεγγίσει συμφορᾶς τινος, ἧς βλέπει φανερὰ τὰ πρῶτα προανακρούσματα.

Τὴν νύκτα, ἥτις διεδέχθη τὴν αἱματηρὰν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας τοῦ Ἰσαὰκ σκηνὴν, ὁ Ἀνδρόνικος οὐδὲ ἐζήτησε τὸ ποτήριον οἴνου καὶ τὸν ξηρὸν ἄρτον, ὅστις ἀπετέλει τὴν μόνην ἑσπερινὴν τροφήν του, οὐδ' ἀνεζήτησε τὴν ἀνάπαυσιν ἐν τῷ κοιτῶνί του, ἀλλὰ περιεφέρετο ἄϋπνος καὶ ἀνήσυχος διὰ τῶν διαδρόμων καὶ αἰθουσῶν τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγάρου, ἀνακινῶν ἐν τῇ διανοίᾳ του σχέδια ἐπὶ σχεδίων ὅπως καταβάλῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐν ὅλῃ τῇ ὑπεροψίᾳ του ᾐσθάνετο ὅτι οἱ ἐχθροί του οὗτοι ἐπληθύνοντο· ἔβλεπεν αὐτοὺς ὑψοῦντας θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἠνόει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀδυναμίαν, ὅπως ἀντισταθῇ κατ' αὐτῶν. Πρὸ ἡμερῶν ἤδη οὐδένα ἤθελε νὰ ἴδῃ τῶν συνήθων ὀπαδῶν του, καὶ μόνος, κεκλεισμένος ἐντὸς τῶν τοίχων τῶν ἀνακτόρων, ἔβλεπε προσερχομένην ἀπειλητικὴν τὴν θύελλαν, καθ' ἧς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ παλαίσῃ. Πρὸς τί αἱ νίκαι του; Πρὸς τί οἱ θρίαμβοί του; Ἀφ' οὗ τὰ στέμμα ἐκλονίζετο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ὁ θρόνος του ἐσαλεύετο καὶ ἔτριζεν ὑπὸ τοὺς πόδας του!

Καὶ ἤδη περιεφέρετο μόνος καὶ τεταραγμένος ἐντὸς τῶν δωματίων, τὰ ὁποῖα ἀμυδρῶς ἐφώτιζε τὸ φῶς τῆς ἀναγεννωμένης ἡμέρας. Περιήρχετο τοὺς λιθίνους ἐκείνους διαδρόμους ὡς λέων λυσσῶν ἐν κλωβῷ σιδηρῷ, στρέφων ἀγρίως πανταχόθεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ψιθυρίζων λέξεις ἀσυναρτήτους, προδιδούσας τοῦ νοός του τὴν ταραχὴν καὶ τῆς καρδίας του τὴν ἀνησυχίαν.

— Ὁ δίσκος μάγος . . . ὁ ἀγύρτης τὸ εἶπεν, οὕτως ἔλεγεν· ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐφάνησαν τὰ φρικώδη γράμματα . . . Ὁ Ἰσαάκ; . . . Αὐτὸν ἠνόει τὸ πνεῦμα . . . τὸν Ἄγγελον. Ὁ Ἰωάννης εἶχε δίκαιον . . . Ἀλλ' ὁ φόνος τοῦ Στεφάνου δὲν ἦτο σχέδιον προμελετημένον . . . ἦτο ἀποτέλεσμα στιγμιαίας ἐξάψεως, στιγμιαίας βίας . . . Ὁ Ἄγγελος εἶναι ἄνανδρος! — Ὁπωσδήποτε κακῶς σκεφθεὶς δὲν κατέστησα αὐτὸν ἀβλαβῆ ὅτε εὑρίσκετο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου . . . Ἰδοὺ ποῦ μὲ ἔφερεν ἡ μεγάλη μου ἀνεκτικότης καὶ ἐπιείκεια! . . Ἀπὸ τοῦδε οὐδενὸς πλέον θέλω φεισθῆ! Ὅστις δήποτε τολμήσῃ νὰ κηρυχθῇ ἐναντίος μου πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς! Ἰδοὺ ἡ μόνη σωτηρία μου!

Αἴφνης ἠκούσθησαν μακρόθεν φωναί. Ἦσαν αἱ ἐπευφημίαι τοῦ τὸν Ἰσαὰκ συνοδεύοντος ὄχλου.

— Τί εἶναι; ἀνέκραξεν ὁ Ἀνδρόνικος. Ἀκούω φωνάς! . . . Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως διευθύνεται ὁ ἦχος . . . Τί σημαίνουσι κατ' αὐτὴν τὴν πρωϊνὴν ὥραν αἱ φωναί;

Καὶ ἠχηρότεραι καὶ πλησιέστεραι ἠκούοντο αἱ ἐπευφημίαι.

— Ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀνδρόνικος ἐντείνων τὰ ὦτα . . . χαίρει βεβαίως ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Ἁγιοχριστοφορίτου . . . Ἦτο ὅμως καὶ ἄσπλαγχνος κακοῦργος ὁ Στέφανος . . . καὶ ὁ λαὸς τὸν ἐμίσει. . . Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ λαός μου τόσον εὐκόλως παραδίδεται εἰς τὴν χαράν, πρόθυμος εἶμαι νὰ δώσω αὐτῷ καὶ ἄλλας τοιαύτας ἀφορμὰς χαρᾶς. Θέλω τῷ παραδώσει τὸν Τρίψυχον, ἄλλον κακοῦργον καὶ τοῦτον λαομίσητον . . . τὸν Πτερυγιονίτην . . . καὶ ἄλλους. Τότε πλέον θὰ μοὶ εὐγνωμονῇ ὁ λαός. Ἐγὼ τῶν ἀνθρώπων τούτων δὲν ἔχω πλέον τὴν ἀνάγκην.

Καὶ αἱ φωναὶ ἐπλησίαζον καὶ ἀντήχουν ἤδη ἀπὸ τῆς πρὸ τῶν ἀνακτόρων πλατείας.

— Παράδοξον τοῦτο! εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος πλησιάζων πρός τι παρακείμενον παράθυρον. Παράδοξον ἀληθῶς! Ἄλλοτε αἱ φωναὶ αὗται τοῦ ἐξημμένου ὄχλου ἔτερπον τὴν καρδίαν μου· ἄλλοτε ᾐσθανόμην ἐνδόμυχόν τινα χαρὰν ἐπὶ ταῖς ἐκδηλώσεσι ταύταις τοῦ πλήθους. Σήμερον ὅμως αἱ φωναὶ αὗται μὲ ταράττουσιν. Ἴσως ἐγήρασα καὶ τὰ νεῦρά μου ἔγειναν εὐαίσθητα. — Ν' ἀνοίξω αὐτὸ τὸ παράθυρον; — Πρέπει ὁ λαὸς νὰ μὲ ἴδῃ — Τοῦτο φαίνεται ζητεῖ . . . τοῦτο ἐπιθυμεῖ . . . Ἔστω!

Καὶ ἵστατο ἀμφίβολος πρὸ τοῦ παραθύρου· ἀφ' ἑνὸς μὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀνοίξῃ, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ᾐσθάνετο ἀόρατόν τινα χεῖρα κρατοῦσαν καὶ ἐμποδίζουσαν αὐτόν. Τέλος ἐπλησίασεν ἀποφασιστικῶς καὶ ἠνέῳξεν ἓν φύλλον τοῦ παραθύρου. Εὐκρινῶς ἤκουε τότε τὰς φωνὰς τοῦ συσσωρευμένου πλήθους. "Τοῦ αὐτοκράτορος ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Ἀγγέλου πολλὰ τὰ ἔτη!"

— Τί εἶναι τοῦτο; Τοῦ αὐτοκράτορος Ἰσαάκ; ἐπανέλαβεν ὁ Ἀνδρόνικος καὶ ἔκλεισε μετὰ βίας τὸ παράθυρον, ὡς ἐὰν εἶχεν ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν του φρικῶδες φάντασμα. Τί σημαίνει τοῦτο; Νέον αὐτοκράτορα ἀναγορεύει ὁ λαός; Καὶ τολμᾷ τοῦτο ὁ λαὸς ἐνώπιόν μου — πρὸ τῶν θυρῶν τῶν ἀνακτόρων μου; . . . Ποῦ εἶναι οἱ δορυφόροι μου; Ποῦ εἶναι οἱ σωματοφύλακες;

Καὶ ἀσκεπής, ἔντρομος διατρέχει ὁ Ἀνδρόνικος τοὺς διαδρόμους καὶ ἠχηρᾷ τῇ φωνῇ προσκαλεῖ τοὺς ὀπαδούς του.

Ἄκρα πανταχόθεν σιγή! Οὐδεὶς τῷ ἀπαντᾷ· τῷ ἀπαντᾷ μόνον ἡ ἠχὼ τῆς ἀπηλπισμένης αὐτοῦ φωνῆς, ἀγρία καὶ αὕτη καὶ ἀπελπιστική!

— Οὐδείς; Οὐδείς; ἀνακράζει ὁ Ἀνδρόνικος. Οὐδεὶς εἰς τὴν πρόσκλησύν μου; Καὶ ὅμως ἄλλοτε ἔσπευδον πρόθυμοι εἰς τὸ πρῶτόν μου νεῦμα ὅλοι. Ἄλλοτε ἐπληροῦντο τὰ ἀνάκτορα ὠπλισμένων ἀνδρῶν, ὅλων ὑπὸ τὰς διαταγάς μου . . . . Αἴ! Οὕτως ἀφίνετε τὸν κύριόν σας; Οὕτω τηρεῖτε τὸν ὅρκον σας, ἄνανδροι προδόται;

Καὶ ἔτρεχεν ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἐφώναζε, καὶ ἐξερχόμενος τῆς μιᾶς αἰθούσης εἰσήρχετο εἰς τὴν ἄλλην φωνάζων καὶ προσκαλῶν —. Ἀλλὰ πανταχοῦ ἡ αὐτὴ νεκρικὴ σιωπή! Μόνον ἐκ τῆς κάτωθεν πλατείας αἱ φωναὶ τοῦ ὄχλου.

Ἀγρίως ἀπήστραψε τοῦ Ἀνδρονίκου ὁ ὀφθαλμὸς καὶ τὸ χεῖλός του ἐπρόφερε κατάραν φρικτήν.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν παρὰ τὸν κοιτῶνά του ὁπλοθήκην ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς τόξον καὶ βέλη, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν ἀνακτόρων πύργου. Ἐκεῖθεν δὲ ἤρξατο ἐκσφενδονίζων βέλη κατὰ τοῦ πυκνοῦ πλήθους, νομίζων ὁ ἄθλιος ὅτι μόνος ἠδύνατο ν' ἀντισταθῇ κατὰ τῆς μανίας ἑνὸς ἠγριωμένου λαοῦ.

Καὶ τὸν βλέπει ὁ λαὸς ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου πύργου, τὸν ἀναγνωρίζει καὶ ἄγριαι θανάτου φωναὶ ἀντηχοῦσι πανταχόθεν.

— Θάνατος τῷ τυράννῳ! Θάνατος!

Ἀκούει ὁ Ἀνδρόνικος τὰς ἀπειλητικὰς ἐκείνας κραυγὰς καὶ ταχεῖα ἡ χεὶρ του ῥίπτει βέλη κατὰ τοῦ πλήθους· ἐπὶ τέλους ὅμως βλέπων τὸ ἀνίσχυρον αὐτοῦ ἀπέναντι τοσούτων λυσσώντων ἀνθρώπων, ἀκούων δὲ συγχρόνως καὶ τὸν κρότον τῶν κατὰ τῶν πυλῶν τῶν ἀνακτόρων βαλλομένων λίθων, καὶ ἐννοῶν ὅτι ταχέως καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος φραγμὸς θέλει καταπέσει, ὁ Ἀνδρόνικος ἀφίνει καὶ τόξον καὶ βέλη καὶ κατέρχεται δρομαῖος τοῦ ὑψηλοῦ πύργου θέλων τώρα νὰ εὕρῃ τὴν σωτηρίαν του ἐν τῇ φυγῇ.

Ὅτε δὲ ὁ λαὸς εἶδεν αὐτὸν ἀναχωροῦντα, ὅτε εἶδε τὸν πρὸ μικροῦ ἐπίφοβον ἐχθρόν του ἀνίσχυρον πλέον καὶ ἐγκαταλελειμμένον, ἀνέπεμψεν ἐκ νέου δυνατὰς κραυγὰς καὶ νέας θανάτου ἀπειλάς.

Ταχὺς ὡς εἰκοσαετὴς νεανίας ὁ Ἀνδρόνικος κατέρχεται τοῦ πύργου καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνά του, ἔνθα λύει τὰ φοινικοβαφῆ αὐτοῦ πέδιλα καὶ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ στήθους του τὸν μέγαν χρυσοῦν σταυρόν, ὃν ὡς φυλακτήριον ἐφόρει πάντοτε. Ἐπιθέσας δὲ ὀγκώδη βαρβαρικὸν πῖλον, ὅπως μὴ ἀναγνωρισθῇ, ἐξέρχεται διὰ μικρᾶς πλαγίας θύρας καὶ διευθύνεται διὰ στενῆς καὶ ἐρήμου ὁδοῦ πρὸς τὴν παραλίαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο προσωρμισμένον, ἕτοιμον πάντοτε διὰ πᾶσαν ἐνδεχομένην ἀνάγκην τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ πλοῖον, λέμβος πολύκοπος καὶ δυνατή. Ὁ τύραννος εἶχεν ἐννοήσει ὅτι οὐδαμοῦ πλέον ἦτο ἀσφαλὴς, καὶ ὅτι ἡ μόνη του σωτηρία ἐνέκειτο νῦν ἐν ταχείᾳ καὶ μυστικῇ φυγῇ.

Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἡ μεγάλη τῶν ἀνακτόρων πύλη, ἡ λεγομένη Καρέα, ὑποχωροῦσα εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐφόδους τοῦ κατ' αὐτῆς ὁρμῶντος ὄχλου, ἀνετράπη μετὰ πατάγου καὶ τὸ ἠγριωμένον πλῆθος, ἐκμανὲν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ μισητοῦ τυράννου, ὅστις ῥίπτων βέλη ἀπὸ τοῦ πύργου ἐφαίνετο προκαλῶν αὐτὸ, ἐχύθη ὡς χείμαρρος ὁρμητικὸς καὶ πάντα φραγμὸν ἀνατρέπων ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, προκαλοῦν δι' ἀγρίων φωνῶν τὸν Ἀνδρόνικον καὶ ἐκπέμπον κατ' αὐτοῦ φρικώδεις κατάρας

Ἐνταῦθα ὁ ὄχλος ἀχαλίνωτος καὶ οὐδεμίαν οὐδαμοῦ εὑρίσκων ἀντίστασιν περιῆλθε καὶ τὰς τελευταίας γωνίας τοῦ ἐκτεταμένου οἰκοδομήματος ἁρπάζων ὅ,τι εὗρισκε καὶ λεηλατῶν τὴν βασιλικὴν κατοικίαν.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ταμείου ἔκειντο σωροὶ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, χρησιμεύοντες εἰς ἐκκοπὴν νομισμάτων. Ἡ σιδηρόφρακτος θύρα τῆς αἰθούσης ταύτης κατερρίφθη ὑπὸ τοῦ πλήθους ὡς νὰ ἦτο χάρτινος, καὶ ἅπαν τὸ ἀποταμίευμα διηρπάγη. Ἦλθε κατόπιν ἡ σειρὰ τῶν ὁπλοθηκῶν, ἐν αἷς εὑρίσκοντο ὅπλα πολύτιμα καὶ τὰ πλούσια τρόπαια τῶν διαφόρων θριάμβων τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Πάντες ἔσπευσαν νὰ ἐφοδιασθῶσι διὰ τοιούτων ὅπλων. Ὅλα τὰ ἔπιπλα, τὰ βαρέα παραπετάσματα, οἱ μαλακοὶ περσικοὶ τάπητες, αἱ ἀργυραῖ λυχνίαι καὶ πᾶν ὅ,τι ἐχρησίμευε πρὸς διακόσμησιν τῶν βασιλικῶν αἰθουσῶν καὶ κοιτώνων περιέπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ ἀκρατήτου ὄχλου, ὅστις οὐδένα ἔχων φραγμὸν καὶ ἐλεύθερος νὰ πράξῃ ὅ,τι ἤθελεν ἔτρεχε πανταχόθεν τὰ πάντα λεηλατῶν, τὰ πάντα καταστρέφων — ἄγριος, ὡς ἀγρία καὶ καταστρεπτικὴ πυρκαϊά.

Ἦλθε τέλος καὶ ἡ σειρὰ τοῦ ἰδιαιτέρου τῶν ἀνακτόρων θησαυροφυλακίου, ἐν ᾧ, ὡς ἦτο γνωστὸν, διετηροῦντο τὰ πολυτιμότερα κειμήλια. Ἠδύνατο τὸ πλῆθος νὰ φεισθῇ τούτου; Ἠδύνατο, ἅπαξ γευθὲν τῆς διαρπαγῆς, νὰ σεβαστῇ τι; Ἄφθονον εὗρεν ἐνταῦθα τῆς ἀπλήστου αὐτοῦ ἐπιθυμίας τὴν ὕλην. Ἐνταῦθα εὑρίσκοντο σκεύη ἀπαστράπτοντα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, εἰκόνες πολύτιμοι καὶ ἀγάλματα, ἀριστουργήματα τῆς γλυπτικῆς, προσφοραὶ φιλοκάλων καὶ μεγαλοπρεπῶν ἀνάκτων· εὑρίσκοντο πολυκέντητοι σημαῖαι καὶ πλούσια κειμήλια καὶ θρησκευτικὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα διήγειρον τὸν θαυμασμὸν τῶν τὴν μεγαλόπολιν ἐπισκεπτομένων. Τὰ πάντα ἐγένοντο λεία τοῦ εἰσορμήσαντος ὄχλου, πάντα, μέχρι τοῦ τελευταίου σκεύους, μέχρι τοῦ τελευταίου παραπετάσματος.

Πρὸ αἰώνων διετηρεῖτο ἐν τῷ θησαυροφυλακείῳ τούτῳ κειμήλιον ἀνεκτίμητον, χρυσοῦν κιβώτιον περιέχων τὰς ἐπιστολὰς, ἃς αὐτὸς ὁ τοῦ κόσμου Σωτὴρ ἰδίαις χερσὶν ἔγραψε πρὸς τὸν Αὔγαρον, τὸν τῆς Ἐδέσσης βασιλέα. Ἐν τῇ γενικῇ τῶν ἀνακτόρων καταστροφῇ καὶ διαρπαγῇ ἀπωλέσθη καὶ τὸ ἱερώτατον τοῦτο σκεῦος.

Ὡς κατευνάζεται καὶ ἡ καταστρεπτικωτέρα τῶν πυρκαϊῶν

ὅταν πλέον δὲν εὑρίσκῃ τί νὰ κατακαύσῃ, οὕτως ἔπαυσε καὶ ἡ ἀνήκουστος αὕτη λεηλασία μόνον ἀφ᾽ οὗ δὲν ὑπῆρχε πλέον τί νὰ διαρπαγῇ. Τὸ πρὸ μικροῦ ἔτι τοσοῦτον πλούσιον μέγαρον, διάκοσμον ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων, δὲν παρουσίαζεν ἤδη ἢ τοὺς γυμνοὺς μόνον τοίχους, καὶ τούτους εἰς πλεῖστα μέρη διατρήτους ὑπὸ τῶν λογχῶν καὶ τῶν βαρέων τοῦ ὄχλου ῥοπάλων.

Μόλις μετὰ μεσημβρίαν, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς εἶχεν ἐντελῶς ἐπιτελεσθῆ, εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα ταῦτα ὁ νέος βασιλεὺς αὐτοκράτωρ Ἰσαάκ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ τῶν νέων αὐτοῦ ὀπαδῶν, καὶ μετέβη εἰς τὸν ναὸν, ὅπως κάμῃ τὴν πρὸς τὸν Ὕψιστον δέησίν του.

Κατ᾽ ἐκείνην δὲ τὴν ὥραν ὁ ἐκ τοῦ θρόνου κρημνισθεὶς Ἀνδρόνικος ἔπλεεν ἀπὸ τοῦ Μαλουσίου μόνος καὶ ἄγνωστος πρὸς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ζητῶν νὰ σώσῃ τὴν ἀθλίαν του ζωὴν καὶ σπεύδων νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον, διότι καλῶς ἐγίνωσκεν ὅτι οὐ μόνον ἐν τῇ πρωτευούσῃ δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τοῦ κράτους ἐπαρχίαις ἤθελε θᾶττον ἢ βράδιον περιπέσει εἰς χεῖρας τῶν ἀμειλίκτως καταδιωκόντων αὐτὸν ἐχθρῶν του.

Φεῦγε, αἱμοβόρε Ἀνδρόνικε, φεῦγε! Ἡ τιμωρὸς τοῦ Ὑψίστου χεὶρ θέλει σὲ προφθάσει. Δὲν δύνασαι νὰ διαφύγῃς τὴν τύχην, ἥτις σὲ περιμένει! Ἐὰν δὲ ἠρώτας πάλιν τὸ γήϊνον καὶ ἐναέριον πνεῦμα, τὸ ἀναγγεῖλάν σοι τὸν διάδοχόν σου, καὶ περὶ τῆς ἰδίας σου τύχης, ἤθελες ἀκούσει παρ᾽ αὐτοῦ μάντευμα φρικτὸν, τὸ ὁποῖον ἤθελέ σοι ὀρθώσει ἐκ τρόμου τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου καὶ ἤθελε παγώσει τὸ αἷμα ἐν τῇ καρδίᾳ σου! Φεῦγε, τύραννε! Πλὴν γίνωσκε, ὅτι διὰ σὲ σωτηρία δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἄνθρωπον, οἷος εἶσαι σὺ, οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐγκαταλείπουσιν. Ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας σου ἤχησε! Δίκην ὀφείλεις νὰ δώσῃς, δίκην φρικτὴν τῶν κακῶν ὅλων, ὅσα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διέπραξας! Φεῦγε, ἄναξ δόλιε καὶ αἱμοβόρε! Ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Η ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ.

"Πλὴν ἀλλὰ καὐτὸς συνθερισθεὶς τῷ χρόνῳ
"Ἐσώτερον τίσιεν ἀθλίας δίκας
"Ὧν πέρ κακῶν ἔπραξεν ἐν βίῳ τάλας·
"Ὁ γὰρ φέρων μάχαιραν οὐ φύῃ ξίφος."
ΝΙΚΗΤΑΣ ΧΩΝΙΑΤΗΣ.

Ἡ λέμβος δι᾽ ἧς ὁ Ἀνδρόνικος ἔφευγεν ἀπὸ τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ, ὑπὸ ἓξ στιβαρῶν κωπηλατῶν ὁδηγουμένη, διασχίσασα τὸν Βόσπορον δὲν ἐβράδυνε νὰ προσορμισθῇ εἰς Χηλήν. Ἀνενόχλητος ὁ τύραννος ἐκτελέσας τὸν διάπλουν τοῦτον, ἀπόφασιν εἶχε νὰ εὕρῃ ἐν Χηλῇ πλοῖον, ὅπερ ἤθελε μεταφέρει αὐτὸν εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, ἔνθα ἤλπιζε νὰ εὕρῃ σωτηρίαν κατὰ τῆς αἰφνηδίας ταύτης τοῦ λαοῦ ἐξάψεως.

Ἀκράδαντον ὅμως ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν εὔνοιαν τῆς τύχης ὁ Ἀνδρόνικος οὐδόλως ἀμφέβαλλεν ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ τοσοῦτον ἀπηνῶς καταδιώκων αὐτὸν σήμερον καὶ θανάτου ἀπειλὰς κατ᾽ αὐτοῦ ἐκπέμπων, ἤθελε μεταμεληθεὶς μετ᾽ οὐ πολὺ ζητήσει πάλιν τὸν παλαιὸν αὐτοῦ σωτῆρα καὶ ἐπαναφέρει αὐτὸν ἐν θριάμβῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἐκολάκευε καὶ τὸν Ἀνδρόνικον ἡ ἰδέα, ἥτις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πάντας τοὺς ἡγεμόνας καὶ δυνάστας κολακεύει, ὅτι, κατευνασθείσης ἅπαξ τῆς ἐξάψεως, αὐτὸς ὁ ὄχλος ἐπανερχόμενος εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ συμπαθείας συναισθάνεται τὸ διαπραχθὲν ἀδίκημα, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι διαλυθέντος ἅπαξ τοῦ γοήτρου, τοῦ περιβάλλοντος συνήθως τὴν ἐξουσίαν καὶ τοὺς κατέχοντας αὐτὴν, οὐδεμία δύναμις εἶναι πλέον ἱκανὴ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν λαὸν πρὸς τὰ ὀπίσω.

Πᾶς λαὸς εἶναι φύσει ἄστατος καὶ ἀγαπᾷ ἐν γένει τὰς μεταβολὰς, ἐξ ὧν ἐλπίζει διόρθωσιν τῶν κακῶν. Καὶ κατὰ τοῦτο μὲν δὲν εἶναι καταχριτέοι οἱ λαοὶ, διότι αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰ παρόντα ἀλλὰ ζητεῖ πάντοτε τὰ μέλλοντα καὶ ἄγνωστα καὶ διὰ τῆς καταλύσεως τοῦ παρόντος προσδοκᾷ αἰσχρότερον τὸ σκοτεινὸν μέλλον. Ἀλλ᾽ ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε καὶ ἄλλην αἰτίαν εἰς τὴν κατὰ τοῦ Ἀνδρονίκου καταφοράν του. Ἀπεστρέφετο πρὸ πολλοῦ τὸ τυραννικὸν αὐτοῦ ὄφος, ἐμίσει τὴν ὑπεροπτικὴν αὐτοῦ συμπεριφορὰν καὶ εἶχε κορεσθῆ τῶν ἐπανειλημμένων αἱματηρῶν σκηνῶν, ὧν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν παρίστατο μάρτυς, ἐπόθει δὲ ἡμέρας ἡσυχίας καὶ εἰρήνης. Κρημνίσας τοῦ θρόνου τὸν ἀπότομον Ἀνδρόνικον καὶ ἀναγορεύσας τὸν ἥπιον Ἰσαὰκ ὁ λαὸς ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον φρικώδους ἐφιάλτου, εἰς οὗ τὴν ἀφόρητον πίεσιν οἰκειοθελῶς πάλιν δὲν ὑπετάσσετο εὐκόλως. Τέλος δὲ, ὅπερ καὶ τὸ πάντων οὐσιωδέστατον, ὁ Ἀνδρόνικος, ἡγεμὼν ἀλαζὼν καὶ φιλόδοξος, μεθ᾽ ὅλας τὰς νίκας του, μεθ᾽ ὅλας τὰς ἐν πολέμῳ λαμπρὰς ἐπιτυχίας του, δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ προσκτήσῃ ἑαυτῷ φίλους καὶ ὀπαδοὺς πιστούς. Οἱ λεγόμενοι αὐτοῦ φίλοι καὶ ὀπαδοὶ δὲν ἦσαν εἰμὴ δοῦλοι ἀργυρώνητοι καὶ αἰσχροὶ, κόλακες ἐπιτήδειοι, προσκυνοῦντες μόνον τὴν λαμπρότητα τοῦ θρόνου οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενον, ἀφωσιωμένοι μόνον εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, χαμερπεῖς καὶ ἀχαρακτήριστοι, ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου, χωρὶς οὔτε χεῖρα βοηθείας νὰ τείνωσι πρὸς αὐτὸν καταποντιζόμενον, οὐδὲ κἂν νὰ ὑψώσωσι τὴν φωνὴν των ὑπὲρ τοῦ καταπίπτοντος κυρίου των. Ἄφησαν δὲ αὐτὸν μόνον καὶ ἀφανῆ ν᾽ ἀπέλθῃ τῆς πρωτευούσης καὶ νὰ ζητήσῃ μόνος τὴν σωτηρίαν του φεύγων τὴν ὀργὴν τῶν ἀμειλίκτων ἐχθρῶν του. Ἄνθρωποι δειλοὶ καὶ ἀναίσθητοι οἱ φίλοι οὗτοι ἐκρύβησαν ἐνώπιον τοῦ ἀπειλοῦντος τὸν κύριόν των κινδύνου καὶ ἐγκατέλιπον ἀνάνδρως καὶ προδοτικῶς τὸν κινδυνεύοντα ἄνακτα. —

Τῆς Χηλῆς οἱ κάτοικοι ἦσαν πρὸ πάντων ναυτικοὶ, ἄνθρωποι ζῶντες ἐκ τῆς ἁλιείας καὶ τῆς ναυτιλίας· κατ᾽ αὐτὴν ὅμως τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τὰ πλοῖά των εὑρίσκοντο ἐλλιμενισμένα, καὶ αὐτοὶ περιεφέροντο ἄεργοι ἐπὶ τῆς παραλίας. Οἱ ναυτικοὶ διατηροῦσι πάντοτε συμπάθειάν τινα πρὸς τὸ στοιχεῖον, ἐν ᾧ διάγουσι τὸ πλεῖστον τοῦ βίου των, καὶ ἀκόμη ἐκτὸς τοῦ πλοίου εὑρισκόμενοι ἀγαπῶσι νὰ μένωσιν εἰς τὴν ἀκτὴν, παρατηροῦντες τὴν θάλασσαν, ἥτις, καίτοι τοσοῦτον ἐπικίνδυνος, πάντοτε τέρπει καὶ ἑλκύει αὐτούς.

Καὶ ἤδη εἰς τὴν παραλίαν τῆς Χηλῆς ἦσαν συνηγμένοι πολλοὶ βλέποντες τὸ πρὸς τὸν λιμένα αὐτῶν διευθυνόμενεν πλοιάριον. Ἅμα δὲ τοῦτο προσωρμίσθη ἀνεγνώρισαν ἐν αὐτῷ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον, καὶ περιίσταντο σιωπηλοὶ καὶ ἀσκεπεῖς, ἀγνοοῦντες ἐντελῶς τὰ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν νύκτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπροσδόκητα συμβάντα. Εἶδον τὸν Ἀνδρόνικον μόνον ἄνευ τῆς συνήθους βασιλικῆς συνοδείας καὶ πομπῆς καὶ ἠπόρουν τί ἐσήμαινεν ἡ αἰφνηδία αὕτη τοῦ ἄνακτος ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐμφάνισις.

— Ἑτοιμάσατέ μοι πλοῖον διὰ νὰ μὲ μεταφέρῃ εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, εἶπεν ἅμα ἀποβιβασθεὶς ὁ Ἀνδρόνικος διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς καὶ ἐπιτακτικῆς, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς πλησιέστερον αὐτοῦ ἱσταμένους.

— Βασιλεῦ, ἀπήντησε λευκόθριξ ναύτης προσερχόμενος καὶ προσκυνῶν βαθέως τὸν ἡγεμόνα· πλοῖα ὑπάρχουν εἰς τὸν λίμενα μας ἀρκετὰ, καὶ μεγάλα καὶ μικρά, ἀλλ᾽ ἔξω ὁ βορρᾶς φυσᾷ μὲ ὁρμὴν καὶ κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ κινδυνεύσῃ εἰς τὴν ἀγρίαν θάλασσαν. Ἡ τριχυμία εἶναι δυνατὴ καὶ τὸ μεγαλείτερον πλοῖον δὲν ἀντέχει.

(ἀκολουθεῖ.)

ΓΝΩΜΙΚΑ.

Ἀπαιτεῖται εὐφυΐα εἰς τὸ νὰ σιωπᾷ τις πάντοτε, ὀλιγίστη δὲ κρίσις εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ τις διηνεκῶς. Κενὸς πίθος ἠχεῖ περισσότερον πλήρους.

* * *

Τὸ κυριώτερον ἐν τῇ ἐκπαιδεύσῃ δὲν εἶναι ἡ διδασκαλία, ἀλλ᾽ ἡ πρὸς ταύτην ὤθησις. Ῥενάν.

* * *

Ὁ τίμιος ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει ἐνίοτε τὸ ἄδικόν του, ὁ μὴ τοιοῦτος ποτέ. Θάκεραι.

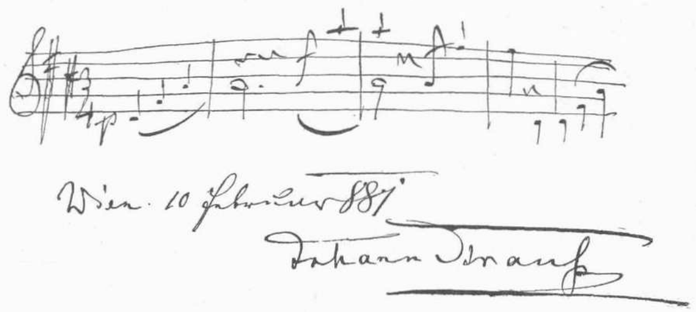

Αὐτόγραφον τοῦ γνωστοτάτου ἐν Βιέννῃ μουσικοῦ Ἰωάννου Στράους.

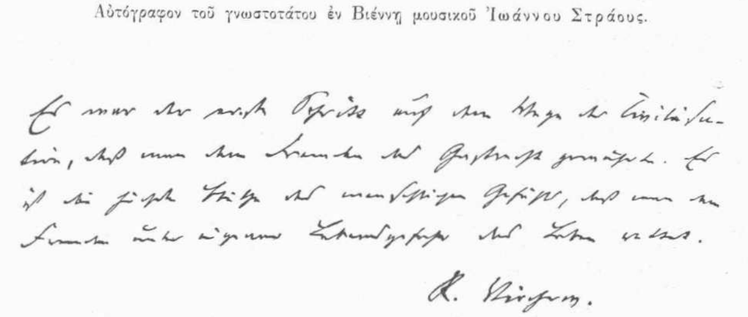

Τὸ πρῶτον βῆμα ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ξενία. Τὸ λαμπρότερον ἄνθος τοῦ ἀνθρωπίνου αἰσθήματος εἶναι τὸ διακινδυνεύειν τὴν ἰδίαν ζωὴν ὅπως σώσῃ τις τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου. Ῥ. Βίρχωβ.

ΛΕΥΚΩΜΑ ΑΥΤΟΓΡΑΦΩΝ (ἐκδότης J. H. Schorer ἐν Βερολίνῳ).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΛΛΑΣ. Ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀπώλεσεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ πολὺ ἐνδιαφέρον, καὶ τοῦτο μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας βουλῆς, ὅτε ἡ θέσις τῶν πραγμάτων θέλει καθαρισθῇ, καὶ θέλομεν μάθει τίς ἔχει τὴν νικῶσαν ψῆφον, τὸ ὑπουργεῖον Κουμουνδούρου ἢ ἡ ἀντιπολίτευσις. Ἐκ τῶν διαβιβαζομένων εἰδήσεων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φωτισθῇ τις ἀρκούντως, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐν μέσαις Ἀθήναις εὑρισκόμενοι καὶ γράφοντες εἰσὶ διῃρημένοι καὶ ἀθροίζουσι τοὺς ἀριθμοὺς κατὰ τὰ πολιτικὰ αὐτῶν φρονήματα. Τὸ περίεργον, τὸ ὁποῖον θὰ παραστήσῃ ἡ νέα ἑλληνικὴ βουλή, εἶναι ἡ προσέλευσις τῶν ἐκ τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν βουλευτῶν, ἀνδρῶν παρακαθημένων τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πανελληνίῳ συνεδρίῳ καὶ βαρυνόντων διὰ τῆς ψήφου των εἰς τὴν πλάστιγγα. Ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι πολλὰ παρ' ἡμῖν ἀπαιτοῦσι σύντονον μέριμναν καὶ διόρθωσιν δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως διὰ τῆς προσθήκης τῶν νέων ἀντιπροσώπων νέον εἰσρεύσῃ αἷμα εἰς τὰς φλέβας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ τῆς Ἑλλάδος σώματος, αἷμα καθαρόν, δυνάμενον νὰ ἐπιδράσῃ εὐεργετικῶς ἐπὶ τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ.

ΓΑΛΛΙΑ. Τὴν Γαλλίαν ἐπαπειλεῖ κατ' αὐτὰς τὸ φάσμα διττῆς κρίσεως, πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς, πολιτικῆς μὲν ἕνεκα τῆς ἐσχάτως ἐπελθούσης ἐπιτάσεως τῆς κατὰ τοῦ ὑπουργείου Γαμβέττα ἢ μᾶλλον κατ' αὐτοῦ τοῦ Γαμβέττα ἀντιπολιτεύσεως, οἰκονομικῆς δὲ ἕνεκα τῆς ἀπερισκέπτου κυβείας ἐν τοῖς γαλλικοῖς χρηματιστηρίοις. Καὶ ἴσως τὴν πολιτικὴν κρίσιν δυνηθῇ ν' ἀποσοβήσῃ ἡ τόλμη καὶ ἡ ὀξυδέρκεια τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργείου, ὅστις τὸ δὴ λεγόμενον ἔχει πολλὰ ἐν τῇ φαρέτρᾳ του βέλη· ἀλλ' ἡ οἰκονομικὴ κρίσις εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος, ἀπειλοῦσα νὰ λάβῃ διαστάσεις ἐθνικοῦ δυστυχήματος, ὁποῖον ὑπῆρξε τὸ πρό τινων ἐτῶν ἐν Βιέννῃ ἐπισυμβάν. Ὁ ἀντιπολιτευόμενος τύπος κηρύττει προσεχῆ τὴν παραίτησιν τοῦ Γαμβέττα· ἀλλ' ἡ φήμη αὕτη φαίνεται ἀνυπόστατος ἢ τοὐλάχιστον πρόωρος. Ἀλλοίμονον ὅμως, ἐὰν ὁ Γαμβέττας παραιτηθεὶς ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἀντιπολιτεύσεως! Οὐδεμία κυβέρνησις θὰ ἦναι ἀρκούντως ἰσχυρά, ὅπως ἀντιστῇ κατὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων αὐτοῦ ἐπιθέσεων.

ΙΣΠΑΝΙΑ. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας ἐξετέλεσαν τὴν πρὸ πολλοῦ ἀγγελθεῖσαν αὐτῶν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν βασιλικὴν τῆς Πορτογαλλίας αὐλήν. Ἐν Λισσαβῶνι, ἔνθα τὸ ἡγεμονικὸν τῆς Ἱσπανίας ζεῦγος ἐφιλοξενήθη μεγαλοπρεπῶς ἐπί τινας ἡμέρας, αἱ ἑορταὶ ὑπῆξαν λαμπραὶ καὶ δὲν ἔλλειψαν οὔτε θεατρικαὶ παραστάσεις, οὔτε γεύματα καὶ δεῖπνα πολυτελῆ, οὔτε ἐκδρομαὶ εἰς τὰς βασιλικὰς ἐπαύλεις, οὔτε καὶ αἱ βάρβαροι ταυρομαχίαι. Διὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας τῶν δύο ἐκείνων ὁμόρων ἐπικρατειῶν ἐγένοντο στενώτεροι, συντελοῦντες εἰς ἀμοιβαίαν τῶν πραγμάτων παγίωσιν καὶ τῆς εὐημερίας τῶν χωρῶν ἐκείνων ἀνάπτυξιν.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Τὰ πράγματα ἐν Αἰγύπτῳ ἐδεινώθησαν μετὰ τὴν τελευταίαν συνεννόησιν Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐπὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ζητήματος. Ἡ Πύλη διεμαρτυρήθη ἐντόνως κατὰ τῆς συμμαχικῆς ταύτης τῶν δύο μεγάλων δυνάμεων ἐπεμβάσεως· ἀλλ' ἡ διαμαρτύρησις αὕτη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, διότι καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία ἄμεσον ἔχουσι συμφέρον εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστῶτος ἐν Αἰγύπτῳ, ἡ μὲν ἕνεκα τῶν ἐν τῇ βορείῳ Ἀφρικῇ κτήσεων αὐτῆς, ἡ δὲ Ἀγγλία ἕνεκα τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ ἐγκριτώτερα ἀγγλικὰ φύλλα λέγουσι καὶ ἐπαναλαμβάνουσιν ὅτι ἡ Αἴγυπτος εἶναι στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὰς Ἰνδίας. Ἀρκεῖ ἡ ἰδέα αὕτη ὅπως ἐξηγήσῃ τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ σπουδαιότατον δι' αὐτὴν αἰγυπτιακὸν ζήτημα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τείνοντες πάντοτε εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ Ἑσπέρου ἠθέλομεν πρὸ πολλοῦ νὰ καταχωρίσωμεν ἐν ταῖς στήλαις ἡμῶν καὶ σύντομον οἰκονομικὴν ἐπιθεώρησιν. Ἤδη δὲ εὐτυχήσαντες νὰ εὕρωμεν κατάλληλον συνεργάτην, ἕνα τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ καταστήματος τῆς Γερμανίας (Deutsche Credit-Anstalt), ἀσμένως ὁρίζομεν ἐνταῦθα χῶρον τῇ οἰκονομικῇ ἐπιθεωρήσει, βέβαιοι ὄντες ὅτι εὐχαριστοῦμεν τοὺς πλείστους τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Ἐν Λειψίᾳ τῇ 12/24 Ἰανουαρίου 1882.

Τί φέρει τὸ νέον ἔτος; Ἰδοὺ ἡ ἐρώτησις, ἧς τὴν ἀπάντησιν πάντα τὰ χρηματιστήρια ἐναγωνίως περιέμενον. Ἂν καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ ἤδη λήξαντος ἔτους καθαρῶς διεγράφετο ἡ ὀπισθοδρομικὴ τάσις, ἥτις ἀποδοτέα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην παρουσιαζομένην σπάνιν τῶν χρημάτων, οὐχ ἧττον γενικῶς προσεδοκᾶτο ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους νέα ὕψωσις, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ὑπελογίζοντο τὰ μεγάλα ποσά, τὰ ὁποῖα ἤθελον τεθῆ εἰς κυκλοφορίαν ἐν τῇ διεθνεῖ ἀγορᾷ ἐκ τῶν ληγόντων τοκομεριδίων. Πλὴν ἄλλως ἐγένετο! Αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ ἔτους διῆλθον ἐν ἡσυχίᾳ, ἡσυχίᾳ ὅμως προδιδούσῃ ἔκρηξιν θυέλλης. Ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη καὶ ἐν τῷ ὁρίζοντι τῶν χρηματιστηρίων ἀνεφάνησαν μέλανα νέφη. Ἐν Λυών, ἔνθα ἡ κυβεία διετέλει ἐν ἀκμῇ, ἐπῆλθεν αἴφνης δονισμός, οὗ τὴν αἰτίαν παρέσχεν ἡ τράπεζα τοῦ Λυὼν καὶ τοῦ Λείγηρος (Banque de Lyon et de la Loire). Τὸ κατάστημα τοῦτο μετὰ παρελθὸν ἀρκούντως θυελλῶδες εἶχε διανοηθῆ νέαν ἐπιχείρησιν, μέλλουσαν νὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν καταστροφήν του, τὴν ἐν Αὐστρίᾳ ἵδρυσιν ναυτικῆς πιστωτικῆς Τραπέζης (Crédit maritime) μετὰ κεφαλαίου 30 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἀπέναντι ὅμως τοῦ δολίου τρόπου, δι' οὗ ἡ τράπεζα τοῦ Λυὼν ἐζήτει νὰ ὠθήσῃ τὴν νέαν ταύτην ἐπιχείρησιν, ἡ αὐστριακὴ κυβέρνησις ἠρνήθη τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς, ὡσαύτως δὲ ἐναυάγησαν καὶ αἱ ἐν Οὐγγαρίᾳ διαπραγματεύσεις. Συνεπείᾳ δὲ τούτου ἐπῆλθε μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος εἰς τὰς μετοχὰς τῆς Τραπέζης τοῦ Λυὼν καὶ τοῦ Λείγηρος ἔκπτωσις, ἥτις ἔληξε νῦν εἰς τὴν ἀναστολὴν τῶν πληρωμῶν τῆς Τραπέζης ταύτης. Τὸ συμβὰν τοῦτο συνωδεύθη μὲ τὴν χρεωκοπίαν πολλῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων τοῦ Βορδὼ καὶ τοῦ Λυών, ἐν οἷς τὸ τοῦ CHAIROL μὲ παθητικὸν 15 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἑπόμενον ἦτο ὅτι τὸ συμβὰν τοῦτο ἤθελε προξενήσει κακίστην ἐντύπωσιν καὶ ἐν Παρισίοις καὶ ἐν γένει εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ χρηματιστήρια. Ἡ ἀπερίσκεπτος κυβεία μὲ νὰ χρεώγραφα BONTOUX ἐνέβαλλε πάντας εἰς φόβους μεγάλους καὶ δικαίους καὶ ἡ ἀντίδρασις ἐφαίνετο ἄφευκτος. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη ἐπῆλθε, κατ' ἀρχὰς μὲν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, κατόπιν ὅμως μετὰ καταπληκτικῶν ἁλμάτων, ὡς χείμαρρος ὁρμητικὸς τὰ πάντα καταβάλλων. Ἐν ᾧ ἐν ἀρχῇ ἡ ἔκπτωσις ἦτο 50—100 φράγκων κατὰ μετοχήν, τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα αἱ μετοχαὶ τῆς Union générale ὑπέστησαν ἔκπτωσιν 1000 φράγκων, καί, ὅπερ ἔτι σπουδαιότερον, τὸ γαλλικὸν δάνειον τῶν 5% ὑπέφερεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἡμέραν ζημίαν 1½%.

Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἔκπτωσις ἐνισχύθη οὐσιωδῶς ὑπὸ τῶν διαφόρων εἰδήσεων περὶ σπουδαίων ταραχῶν ἐν τῇ νοτίῳ Δαλματίᾳ καὶ τῇ Ἑρζεγοβίνῃ. Αἱ εἰδήσεις αὗται, καίτοι ἐπισήμως διαψευσθεῖσαι, ἐπηρέασαν τὸ χρηματιστήριον τῆς Βιέννης. Αἱ μετοχαὶ τῆς αὐστριακῆς πιστωτικῆς Τραπέζης ὑπέστησαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους ἔκπτωσιν 50 φιορινίων — 12 φιορινίων ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ — καὶ ἐν γένει τὰ αὐστριακὰ χρεώγραφα δεικνύουσι τάσιν λίαν χαλαράν.

Τὴν καλλιτέραν θέσιν ἐν τοιαύτῃ καταστροφῇ διατηροῦσιν αἱ γερμανικαὶ ἀγοραί, αἵτινες ὀλίγον μόνον διεταράχθησαν, ἐν ᾧ ἐκ Βιέννης ἀγγέλλονται ἤδη πλέον τῶν 20 μεγαλειτέρων καὶ μικροτέρων χρεωκοπιῶν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν τῶν Παρισίων, ἐπαπειλεῖται ἡ πτῶσις τῆς ὁμάδος BONTOUX, ἐκτὸς ἂν ἀληθεύῃ ἡ ἀρκούντως ἀπίθανος εἴδησις περὶ μεσολαβήσεως τῶν μεγάλων τραπεζητικῶν καταστημάτων εἰς ἐπικουρίαν αὐτῆς. Καταστήματά τινα ἱδρυθέντα κατὰ τὸ σύστημα τῶν BONTOUX, ὡς ἡ Κτηματικὴ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας, ἡ ἑτέρα Τράπεζα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ὑπέστησαν μὲν ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης ἐκπτώσεως μεγάλας ζημίας, ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ προλάβωσιν ἀπευκταῖον.

Τὸ μεταλλικὸν διατηρεῖται ἀρκούντως εὔκολον καὶ ἐν ζωηρᾷ κυκλοφορίᾳ, ὡς σημειοῦσιν αἱ Τράπεζαι τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Μόνον ἐν τῇ τραπέζῃ τῆς Ἀγγλίας παρατηρεῖται μικρά τις ἀνωμαλία ἕνεκα τοῦ μικροῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου εἰς χρυσόν, οὗ ἡ ἐνίσχυσις παρακωλύεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν μεγάλων τραπεζητικῶν οἴκων BARING καὶ HAMBRO (266 ἑκατομ. φράγκων) διὰ τὸ νέον Ἰταλικὸν δάνειον πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ ἰταλικοῦ χαρτονομίσματος.

Λ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΨΕΥΔΗΣ ΚΑΡΔΙΑ.

Ὅταν ἐν τῇ ἀγκάλῃ μου ἐνεθουσίας ὅλη,
Καὶ ἔνδακρυ τὸ ὄμμα σου γλυκὺ ἠκτινοβόλει,
Καὶ εὔφραδὲς τὸ χεῖλός σου περὶ Θεοῦ ὡμίλει —
Ἦτο ψευδὲς τὸ ὄμμα σου, ἦσαν ψευδῆ τὰ χείλη.

Καὶ ὅταν ὅρκους ὤμνυες μετὰ περιπαθείας,
Ὅρκους ἀρρήκτου ἔρωτος, ἀγάπης αἰωνίας,
Καὶ ἔτρεμες καὶ ἔστενες ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς σου —
Ἦσαν ψευδεῖς οἱ ὅρκοι σου, ψευδεῖς οἱ στεναγμοί σου.

Ὦ! ναί, τὸ πᾶν ἦτο ψευδές! τὸ πᾶν ἀπάτη ἦτον!
Καὶ σύ, ἣν ἔψαλλον ἐγὼ ὡς ἀδελφὴν Χαρίτων,
Ὡς πλάσμα πολυθέλγητρον ἰσότιμον ἀγγέλων,
Ἦσο καρδία ψεύδεων, ὄφις νὰ βλάψῃ θέλων!

Ὦ! ναί, οἰκτρῶς ἐψεύδεσο! κι' αὐτὰ τὰ δάκρυά σου
Τὰ τώρα κυλιόμενα ἐπὶ τὰς παρειάς σου,
Κι' οἱ στεναγμοί σου, καὶ αὐτὴ ἡ τόση ἀγωνία,
Εἶναι ψευδῆ, ὡς εἶσαι σὺ ψευδής, ψευδὴς καρδία!

ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟΝ.

(SONNET.)

Ἐγγύς σου ἂν ἐνίοτε μὲ βλέπεις τεθλιμμένον,
Ἢ μὲ κατέχει, ἀδελφή, σφοδρὰ μελαγχολία, —
Μὴ ἀπορῇς· — μὴ μεταξὺ ἀνθῶν χαριτωμένων
Δὲν ζῇ ὠχρά, περίλυπος καὶ ἀνεμώνη μία;

Συχνάκις ἂν τὸ μέτωπον κρατῶ συννεφωμένον,
Πλανᾶται δ' εἰς τὰ χείλη μου ἀνέκφραστος πικρία, —
Μὴ ἀπορῇς· — τὸν Πάρνηθα ἰδὲ χιονισμένον,
Ἐνῷ ἁπλοῦται κάτωθι γελῶσα παραλία.

Μὴ ἀπορῇς, πλησίον σου, ἐν εὐτυχίᾳ σώζῃς,
Ἂν σιωπῶ καὶ ᾄσματα δὲν μελῳδῶ ἐρώτων...

Ὦ! ἄφες με νὰ σιωπῶ· τὴν λύραν ἂν μοὶ δώσῃς,
Στόνους θ' ἀκούσῃς καὶ οὐχὶ ᾠδὰς φαιδρὰς ὡς πρῶτον...
Ὦ ἀδελφή μου, μαίνεται ἡ καταιγὶς ἐντός μου, —
Μία γυνή, Εὔα σκληρά, ὁ φοβερὸς θεός μου!

Κλεάνθης Παππάζογλης.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Η ΕΝ ΜΑΝΣΟΥΡΑι ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ.

(Ἐξ ἰδιαιτέρας ἀνταποκρίσεως.) Ὅσῳ ἡ πατρὶς ἡμῶν σεμνύνεται διὰ τὰ ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ζῶντα τέκνα αὐτῆς, τοσούτῳ εἶναι καὶ δίκαιον νὰ μνησθῇ μετ' ἐπαίνων καὶ τῶν τέκνων της ἐκείνων, τὰ ὁποῖα διαμένοντα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τιμῶσι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα συντελοῦντα εἰς τὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικὴ παροικία εἶναι ἐκ τῶν πολυπληθεστέρων καὶ σημαντικωτέρων· ἴσως ὅμως δὲν εἶναι καὶ τοῖς πᾶσι γνωστὸν ποίαν ἐπίζηλον ὡς πρὸς τοῦτο θέσιν κατέχει καὶ ἡ ἐν Μανσούρᾳ ἑλληνικὴ κοινότης. Ἡ Μανσούρα, πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάζουσα διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν της, διότι καὶ ἐκκοκιστικὰς μηχανὰς ἔχει καὶ σφαγεῖον ὡραῖον καὶ νοσοκομεῖον, περιλαμβάνει Ἑλληνικὴν κοινότητα, φιλοτιμουμένην πάσῃ δυνάμει καὶ μετ' ἀξιεπαίνου φιλοπατρίας νὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τοῦ καθ' ὅλου Ἑλληνισμοῦ. Οἱ ἐν Μανσούρᾳ Ἕλληνες διενοήθησαν νὰ ἐπιμεληθῶσι καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, καὶ ἀπὸ τοῦ 1877 ἵδρυσαν Ἑλληνικὸν σχολεῖον, διευθυνόμενον ἄριστα ὑπὸ τοῦ τὰ κτήματα τῆς κοινότητος ἐπιμελουμένου εὐγενοῦς κυρίου Ἀντωνίου Ῥάλλη. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ φοιτῶσι τὰ νῦν 70 μαθηταί, ἑλληνόπαιδες, Ἄραβες καὶ ἄλλοι· αἱ δὲ πρόοδοι τῶν μαθητῶν τούτων εἶναι καταπληκτικαί. Χάριτες πολλαὶ ὀφείλονται τῷ ζηλωτῇ παντὸς καλοῦ πανοσιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ Κυρίῳ Ἱερεμίᾳ, ὅστις διδάσκει τὰ ἱερὰ μαθήματα μετ' ἀόκνου ἐπιμελείας. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ διδάσκεται ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἡ ἀραβική, ὡς γλῶσσα τοῦ τόπου, ἡ γαλλική, ὡς γλῶσσα παγκόσμιος, καὶ ἡ ἀγγλική, ὡς γλῶσσα τοῦ ἐμπορίου.

Τοιαῦτα σημεῖα τῆς ζωτικότητος τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρέπει νὰ προτάσσωμεν τοῖς μεμψιμοίροις ἐκείνοις οἵτινες τὸ ἀνθηρὸν τοῦτο τῆς Ἀνατολῆς στοιχεῖον θέλουσι νὰ παραστήσωσιν ὡς παρηκμακὸς ἢ ὡς καταβληθὲν καὶ ἀνίσχυρον.

Νέον ἔργον τοῦ Λεσσέψ. Ὁ ἀκάματος Λεσσέψ, ὁ ὡς σκοπὸν τοῦ βίου του τὴν ἕνωσιν τῶν θαλασσῶν τάξας, ὁ διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουὲζ τὴν μεσόγειον μετὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἑνώσας, καὶ ἤδη καταγινόμενος εἰς τὴν τομὴν τῶν ἰσθμῶν τοῦ Παναμᾶ καὶ τῆς Κορίνθου, νέον συνέλαβε μεγαλεπήβολον σχέδιον· διανοεῖται δηλαδὴ νὰ ἑνώσῃ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν μετὰ τῆς μεσογείου διὰ μεγάλης ποταμίου διώρυγος μεταξὺ τῶν γαλλικῶν πόλεων Βορδὼ καὶ Ναρβόννης. Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς τὰ πλοῖα θέλουσι διανύει τὸ διάστημα τοῦτο ἐντὸς 24 ὡρῶν, ἀποφεύγοντα τὸν ἐπικίνδυνον τῆς Ἱσπανίας περίπλουν. Ἀφορμὴν εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο ἔδωκεν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ περίστασις ὅτι τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτὰρ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἄγγλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ ἀνάπτυξις, ἣν θὰ λάβῃ ἡ Γαλλία διὰ τῆς τοιαύτης διώρυγος. Ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ἡ θαλασσία αὕτη ὁδὸς θὰ διέρχεται διὰ τῶν κατ' ἐξοχὴν οἰνοφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, δύναται εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ σχεδίου τούτου. Ἡ ἰδέα δὲν εἶναι νέα, διότι ἤδη ἐν τοῖς ἔτεσι 1863 καὶ 1867 ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα· τώρα ὅμως φαίνεται ὅτι ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις θέλει ἐπιληφθῆ τοῦ ἔργου δραστηριώτερον, διότι, ὡς ἀγγέλλεται ἐκ Παρισίων, ὁ ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων ἐσύστησεν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπήν, ἥτις θέλει μελετήσει τὰ τεχνικὸν μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ Γάλλος ζωγράφος Μεσονιέ. Πρὸ μικροῦ ὁ Μεσονιέ, ὁ ἄριστος τῶν ζώντων γάλλων ζωγράφων, ἠσθένησε καὶ ἀρκετὰ βαρέως. Ἀνὴρ φύσει ἀστεῖος καὶ πρωτότυπος, ἐζωγράφησε κατὰ τὴν ἀσθένειάν του εἰκόνα, παριστάνουσαν αὐτὸν ἀσθενῆ καὶ καθήμενον ἐν μεγάλῳ ἀνακλίντρῳ. Ἡ εἰκὼν αὕτη, καίτοι μικρά, εἶναι ἐπιτυχὴς τοσοῦτον καὶ κατὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ κατὰ τὴν ὅλην σύνθεσιν, ὥστε ἀμέσως εὑρέθη πλούσιος τραπεζίτης, προτείνας 80 χιλιάδας φράγκων ὅπως τὴν ἀγοράσῃ. Πλὴν ὁ Μεσονιὲ ἠρνήθη εἰπών, ὅτι ὥρισεν αὐτὴν ὡς δῶρον διὰ τὸ μουσεῖον τῆς γενετείρας αὐτοῦ πόλεως Λυών. Τοῦτο ἀποδεικνύει πόσην ἀξίαν ἔχουσι τὰ ἔργα του καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ἐλάχιστα. Ἀναῤῥώσας ὁ Μεσονιὲ ἐζήτησε τὸν λογαριασμὸν παρὰ τοῦ ἰατροῦ, ὅστις τὸν εἶχε περιποιηθῆ κατὰ τὴν ἀσθένειάν του. — Πῶς, φίλε, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός, νομίζεις ὅτι θὰ δεχθῶ παρὰ σοῦ χρήματα; Οὐδέποτε! Ἀρκεῖ νὰ μοὶ πέμψῃς μίαν ἐκ τῶν μικρῶν καὶ προχείρων ὑδρογραφιῶν σου, ἃς ἐξετέλεσας κατὰ τὴν ἀνάῤῥωσίν σου, καὶ οὕτω ἐξοφλεῖς τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος σου. — Τὸ πιστεύω, ἔλεγεν ὁ ζωγράφος πρὸς φίλον του, εἰς ὃν ἐδιηγήθη τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἰατροῦ, ὁ ἐξοχώτατος μοὶ ἐζήτει ὄχι ὀλιγώτερον ἢ 30 χιλιάδας φράγκων! Διὰ τὴν εἰκόνα τῆς πλουσιωτάτης Ἀμερικανίδος Κυρίας Μακαὶ ὁ διαπρεπὴς ζωγράφος ἔλαβεν ἑκατὸ χιλιάδας φράγκων. Καὶ ἡ μὲν εἰκὼν ἔχει ὕψος πεντήκοντα μόνον ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἡ δὲ Ἀμερικανὶς εἶναι δισεκατομμυριοῦχος.

Σιδηρόδρομοι ἐν Ἀφρικῇ. Ἡ βουλὴ τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας τοῦ Ἀκρωτηρίου (Cap) ἐψήφισε πρὸ μικροῦ 125 ἑκατομμύρια φράγκων διὰ τὴν κατὰ τὰ πέντε προσεχῆ ἔτη ἐπέκτασιν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Μέχρι τοῦδε αἱ ὅλαι γραμμαὶ τῆς νοτίου Ἀφρικῆς ἔχουσιν ἔκτασιν 1544 χιλιομέτρων· πρὸς κατασκευὴν δὲ αὐτῶν ἐδαπανήθησαν 215 ἑκατομ. φράγκων, ἤτοι 140 χιλ. φρ. περίπου κατὰ χιλιόμετρον. Τὸ σπουδαιότερον τῶν νέων ἔργων ἔσεται ἡ ἐπέκτασις τῆς γραμμῆς ἀπὸ τῆς πόλεως BEAUFORT μέχρι τῶν ἀδαμαντωρυχείων τοῦ HOPETOWN. Ἀπὸ σημείου τινὸς τῆς γραμμῆς ταύτης θὰ διευθύνεται διακλάδωσις μέχρι τοῦ λιμένος τῆς Ἐλισάβετ (PORT-ELIZABETH). Ἑπομένως οἱ δύο μεγάλοι λιμένες τῆς νοτίου Ἀφρικῆς θέλουσι συνδεθῆ μετὰ τῆς ἀδαμαντοφόρου χώρας. Σκέψις γίνεται ὡσαύτως περὶ ἑνώσεως διὰ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὀρυχείου τῶν ἀδαμάντων τοῦ JAGERSFONTEIN.

Τὰ ἀδαμαντωρυχεῖα ταῦτα εὑρίσκονται ἐν ἀνθηροτάτῃ καταστάσει, παράγουσι δὲ κατ' ἔτος ἀδάμαντας ἀξίας 100 ἑκατομ. φράγκων. Ὡς νὰ μὴ ἤρκουν τὰ πλούτη ταῦτα, ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως εἰς ἀπόστασιν πεντήκοντα μιλλίων ἀπὸ τῆς πόλεως Κιμβερλέϋ πλουσιώτατα ὀρυχεῖα χρυσοῦ. Βαίνομεν, φαίνεται, πρὸς ἐποχήν, καθ' ἣν θὰ ἔχωμεν καὶ νομίσματα ἀδαμάντινα, τὰ ὁποῖα ἔσονται πρὸς τὸν χρυσὸν ὅ,τι σήμερον ὁ χρυσὸς εἶναι πρὸς τὸν ἄργυρον· τούτου δὲ γενομένου ὁ ἄργυρος θέλει ἐκπέσει εἰς εὐτελεῖς μόνον χρήσεις.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος Colonies and India).

Χειρόγραφον τοῦ Εὐριπίδου. Τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου ἀπέκτησε κατ' αὐτὰς ἀρχαιότατον χειρόγραφον τοῦ Ἱππολύτου τοῦ Εὐριπίδου ἐπὶ περγαμηνοῦ χάρτου γεγραμμένον. Περίεργα λέγονται τὰ σχήματα τῶν γραμμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

Τῷ κ. Β... εἰς **Manchester.** Ὁ Ἕσπερος ἀποσταλήσεται κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας εἰς Κωνσταντινούπολιν. — Τῷ κ. Σ... εἰς **Ἀλεξάνδρειαν.** Μυρίας εὐχαριστίας. Ἡ περιοδεία εἰς τὰ Μετέωρα θέλει δημοσιευθῆ διὰ τοῦ προσεχοῦς τεύχους, ἀρ. 19. — Τῷ κ. Σ... εἰς **Τραπεζοῦντα.** Ὁ Ἕσπερος δὲν πέμπεται εἰμὴ ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος. — Τῷ κ. Κ... εἰς **Μανσούραν.** Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς λίαν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας. Περὶ ὅσων γράφετε ἐκρατήσαμεν σημείωσιν καὶ θέλομεν ἐνεργήσει τὰ δέοντα ἐν καιρῷ εὐθέτῳ, σύμφωνοι καθ' ὅλα μὲ τὴν ἰδέαν σας. — Τῷ κ. Λ.... εἰς **Κωνσταντινούπολιν.** Ἡ διατάραξις ἐν τοῖς ἰαματικοῖς ὕδασι τοῦ Teplitz δὲν ὑφίσταται πλέον. Αἱ πηγαὶ ὅλαι εὑρίσκονται ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. — Τῷ κ. Λ... εἰς **Ῥόδον.** Τὸ φύλλον θέλει ἀποσταλῆ ὑμῖν. Πράγματι ἡ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία τοῦ αὐστριακοῦ Λόϋδ ἀπ' ἀρχῆς ἐνεγράφη συνδρομητὴς διά τινα ἀντίτυπα τοῦ Ἑσπέρου πρὸς χρῆσιν τῶν ἀναγνωστηρίων τῶν τὴν μεσόγειον πλεόντων ἀτμοπλοίων της. — Τῷ κ. Θ. Σ... εἰς **Ὀδησσόν.** Ἐλήφθη. Εἶναι ὡραιότατον. Καὶ εἰς ἄλλα μὲ ὑγείαν! — Τῷ κ. Λ. Κ... εἰς **Ἀθήνας.** Ὁ ἐν Βιέννῃ ἐκδότης περιμένει ἀπάντησιν περὶ τοῦ γνωστοῦ σας συγγράμματος. — Τῷ κ. Ζ... εἰς **Κυδωνίας.** Γνωρίζετε τὴν δημώδη παροιμίαν· "Πόσον κεχρὶ σαπίζει καὶ πόσα πουλιὰ ψοφοῦν."

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Α'.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΕΚ ΛΕΞΕΩΝ.

1. Ὄνομα κύριον.
2. χρῶμα.
3. ῥοπὴ πρός.
4. τὰ εὑρισκόμενα ἐν ἀγορᾷ.
5. λόγος.

Β'.

ΕΝΣΤΙΚΤΟΙ ΦΡΑΣΕΙΣ

(ἐλλείπουσι τὰ φωνήεντα).

*μδ**ν** κλ*ν*ν *ν*ρ*ς φ**γ** τ*ν πρ*ν χ*ρ*ξ* * θ*λ*ν χρ*μ*τ* κ** ν**ν κ** *γ***ν ν* φ*λ*ξ*

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνος τῆς Προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως καί τινα ἀντίτυπα ἐπὶ χονδροῦ χάρτου. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσωσι τοιαῦτα δύνανται ν' ἀποτανθῶσιν εἴτε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑσπέρου (ELSTER-STRASSE 19. LEIPZIG) εἴτε εἰς τοὺς κατὰ τόπους ΚΚ. ἐπιστάτας, προκαταβάλλοντες τὴν ἀξίαν. Ἡ τιμὴ ἑκάστου ἀντιτύπου, πεμπομένου ἐλευθέρου ταχυδρομικοῦ τέλους, ὡρίσθη εἰς φράγκα 4.50. Πᾶσα αἴτησις περὶ ἀποστολῆς ἀντιτύπων δέον νὰ συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ τιμήματος.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STR. 19. LEIPZIG.

ΚΑΚΑΟΝ ΤΟΥ ΒΑΡΩΝΟΥ ΛΗΒΙΓ
(LIEBIG).

Εὕρηται παρ' ἅπασι τοῖς φαρμακείοις καὶ παντοπωλείοις τοῦ Κόσμου.

Η ΝΕΑ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΥΞΙΣ,

προνόμιον τοῦ καθηγητοῦ KLINKERFUES,

ἀναγγέλλει ἄνευ ὑπολογισμοῦ τινος μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας τὴν ἐπερχομένην τοῦ καιροῦ μεταβολήν. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον καὶ μόνον, τὸ ὁποῖον καὶ ὑπὸ ἐπιστημονικὴν καὶ ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν.

Τιμὴ αὐτοῦ μάρκαι 50 ἤτοι φράγκα 62.50 ἢ λίραι ἀγγλ. 2½.

Προγράμματα ἀποστέλλονται δωρέαν. Εὕρηται μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως μόνον παρὰ τοῖς

Κυρίοις BIERNATZKI καὶ Σ^ᵃ ἐν ΑΜΒΟΥΡΓΩι,

κατόχοις τῶν προνομιούχων τούτων ἐργαλείων.

Ἐργοστάσιον σιγάρων

ΡΟΔΟΛΦΟΥ DAEHR καὶ Σ^ᵃᵉ

ἐν Βρέμῃ τῆς Γερμανίας.

Τιμαὶ ἀπὸ μαρκῶν 45 μέχρι 250 τὴν χιλιάδα.

Τιμολόγια καὶ δείγματα ἀνὰ 25 σιγάρα, ἤτοι $^{1}/_{10}$ τοῦ κιβωτίου πρόχειρα.

Πέμπονται διὰ τοῦ ταχυδρομείου.

Ποιότης ἀρίστη.

Σημ. Συνιστῶμεν τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο, ἓν τῶν ἀρίστων ἐν Γερμανίᾳ, εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καπνίσωσι σιγάρα γνήσια καὶ ἀρωματικά.

Τὸ ξυλογραφικὸν τοῦτο κατάστημα εἶναι ἓν τῶν ἀρίστων ἐν Λειψίᾳ, χαίρει δὲ καὶ φήμην καλὴν ἐν ὅλῃ τῇ Γερμανίᾳ.

Πᾶσα παραγγελία, ἀναγομένη εἰς τὸ εἶδος τῆς ξυλογραφίας, ἐκτελεῖται προθύμως καὶ ταχέως. Αἱ τιμαὶ εἰσὶ συγκαταβατικαί.

Τὸ κατάστημα τοῦτο, ἐν ᾧ ἐργάζονται ἄριστοι τεχνῖται, εἶναι ἤδη ἱδρυμένον πρὸ 25 ἐτῶν, καὶ ἐξετέλεσε πλεῖστα ὅσα καλλιτεχνικὰ ἔργα ἄξια λόγου καὶ διὰ διαφόρους γραφικὰς ἐπιθεωρήσεις καὶ διὰ διδακτικὰ βιβλία.

Ὁ μακρὸς αὐτοῦ βίος εἶναι δι' αὐτὸ ἡ καλλιτέρα σύστασις.

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen:

Polychrome Meisterwerke

der monumentalen Kunst in Italien.

Herausgegeben von Baurath H. Köhler in Hannover.
In Prachtband 250 M. Ein Blatt einzeln 18 M.
Ein künstlerisch ausgeführtes Prachtwerk in Farbendruck.
In äusserst getreuer Wiedergabe 12 der farbenprächtigsten Monumente Italiens (Sixtin. Kapelle, Rafael'sche Loggien, Peterskirche in Rom, Saal des Dogenpalastes in Venedig, Bibliothek in Siena, Dom von Orvieto etc.) umfassend.

LEIPZIG. **Baumgärtners Buchhandlung.**

ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ.

Ἀντὶ **16 μαρκῶν** (=20 φράγκων) πωλῶ πολυτελῆ συσκευὴν τραπέζης, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐκόστιζεν 80 μάρκας, καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὁποίας (περιεχούσης 14 λ. ἀργύρου) παρέχω ἐγγύησιν εἰκοσαετῆ, ἤτοι·

6 μαχαίρια τῆς τραπέζης,
6 περώνια μονοκόμματα,
6 κοχλιάρια τῆς σούπας,
6 στηρίγματα μαχαιρῶν,
12 κοχλιάρια τοῦ καφὲ,
6 ὠοδόχας,
6 κοχλιάρια τῶν ὠῶν,
6 μικροὺς δίσκους,
2 κοχλιάρια μεγάλα τῆς σούπας,
2 μεγάλα κηροπήγια,
1 ζαχαροθήκην καὶ πιπεροθήκην,
1 τρυπητὸν διὰ τὸ τέϊον.

Τὰ 60 ταῦτα τεμάχια, λαμπρᾶς κατασκευῆς, κοστίζουσιν ὅλα ὁμοῦ 16 μόνον μάρκας. Παραγγελίαι ἐκτελοῦνται ἐπὶ ἀποστολῇ τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ

Κυρίου **A. L. Guttmann.**

Wien I. Fleischmarkt 6.

ΕΣΠΕΡΟΣ.

Σύγγραμμα περιοδικὸν μετὰ εἰκόνων ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1|13 καὶ 15|27 ἑκάστου μηνός.

Τιμὴ ἐτησία προπληρωτέα φράγκα 40 (= μάρκαι 32 = ρούβλια 16).
Τιμὴ καταχωρίσεων δι' ἕκαστον στίχον φοίνικ. 50.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ καὶ **ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ**· κ. Δημ. Α. Κορομηλᾶς, γραφεῖον "Ἐφημερίδος". **ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ**· κ. Μιχαὴλ Π. Μαντζαβῖνος. **ΚΕΡΚΥΡΑ**· κ. Ἰ. Νάχαμούλης. **ΖΑΚΥΝΘΟΣ**· κ. Ν. Παπαδόπουλος. **ΒΩΛΟΣ**· κ. Νικ. Γεωργιάδης, ἰατρός. **ΣΥΡΟΣ**· κ. Δ. Β. Ἀθηναῖος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ἡ λοιπὴ **ΑΙΓΥΠΤΟΣ**· κ. Πέτρος Σαράντης, Βιβλιοπωλεῖον "Ὁ Φοῖνιξ" ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Παπάδης, βιβλιοπώλης. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**· κ. Σ. Γράσσος, βιβλιοπώλης. **ΚΑΒΑΛΛΑ**· κκ. Α. Γ. Κούζη καὶ Σα. **ΜΥΤΙΛΗΝΗ**· κ. Ξενοφῶν Γκορτζιώτης. **ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ**· Αἰδεσ. Ἀνανίας Ἀλεξανδρίδης. **ΣΑΜΟΣ**· κ. Σταματιάδης, ἔφορος τῆς Σαμιακῆς Βιβλιοθήκης. **ΒΗΡΥΤΤΟΣ**· κ. Χρ. Χριστοφόρου.

ΛΕΜΗΣΣΟΣ καὶ **ΝΙΚΩΣΙΑ** Κύπρου· κ. Π. Δ. Παπαδάκης. **ΛΑΡΝΑΞ**· κ. Ἰωάννης Πιερίδης. **ΛΕΥΚΩΣΙΑ**· κ. Π. Κωνσταντινίδης.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ· κ. Ἀριστόδημος Α. Βοσκώφ. **ΓΑΛΑΖΙΟΝ**· κ. Α. Ἰ. Σαρεγιάννης. **ΙΒΡΑΙΛΑ**· κ. Ἰωάννης Α. Βοσκώφ. **ΤΟΥΡΝΟ-ΜΑΓΟΥΡΕΛΟΝ**· κ. Διον. Ἰ. Μηλιαρέσης. **ΚΟΡΑΒΙΑ**· κ. Νικόλαος Καραβίας. **ΚΑΛΑΦΑΤΙΟΝ**· κ. Νικ. Κουκλέλης. **ΓΙΟΥΡΓΕΒΟΝ**· κ. Εὐθυμ. Πεταλᾶς.

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰάκωβος Μάνος, ἰατρός. **ΜΟΣΧΑ**· κ. Γρηγ. Ἰ. Ροσσόλυμος. **ΟΔΗΣΣΟΣ**· κ. Θεμιστ. Α. Σολομός. **ΤΑΓΑΝΙΟΝ**· κ. Δημ. Δ. Ἀλεξόπουλος. **ΡΟΣΤΟΒΙΟΝ**· κ. Στέφ. Λοβέρδος. **ΓΕΙΣΚ**· κ. Π. Α. Ἀξιώτης. **ΝΙΚΟΛΑΙΕΦ**· κ. Θεόδωρος Λυκιαρδόπουλος. **ΒΕΡΔΙΑΝΣΚΑ**· κ. Νικ. Γ. Τζιτζέλης. **ΙΣΜΑΗΛΙΟΝ**· κκ. Ἀδελφοὶ Κωνσταντινίδαι. **ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ**· κ. Α. Καρβούνης. **ΠΟΤΙΟΝ**· κ. Περικλῆς Ν. Κομηλιάδης.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ· κ. Ἰωάν. Α. Περβάνογλους, **ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ**· κ. Γ. Θ. Σκρινῆς.

ΡΟΥΣΤΣΟΥΚΙΟΝ Βουλγαρίας· κ. Σταῦρος Χριστοδουλίδης.

ΤΕΡΓΕΣΤΗ· κ. Γεώργιος Γεωργούλης. **ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ**· κ. Ἰωάν. Κ. Σταυρίδης.

ΝΕΑ-ΥΟΡΚΗ· κ. Δημ. Ν. Μπότασης, γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ· κ. Ν. Δόσιος.

Εἰς τὰ μέρη, ἔνθα εἰσέτι δὲν ἐσυστήθησαν ὁριστικῶς ἐπιστασίαι, οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ γείνωσι συνδρομηταὶ ἐπὶ προκαταβολῇ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς, ἀποτεινόμενοι εἴτε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διεύθυνσιν (ELSTER-STRASSE No. 19) ἐν ΛΕΙΨΙΑι, εἴτε εἰς τὰ οἰκεῖα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἑσπέρου συνεννοηθείσης περὶ τουτου μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. ELSTER-STRASSE No. 19. LEIPZIG.

Συντάκτης· Δρ. Ἰ. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑι. ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.